

HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

Presorted standard
U.S. Postage
PAID
Berwyn, IL
Permit No.408

Czech Mission, P.O. Box 508 576, Cicero, IL 60804

No 5 - MAY 2004

Kostel svaté Anežky České v Chicagu

Česká komunita na přelomu 19. a 20. století se na západní straně Chicaga rozrůstala tak rychle, že v únoru 1904 arcibiskup Jakub E. Quigley požádal Otce Františka Vanouše, aby založil farnost blahoslavené Anežky České na rohu 27. ulice a Central Park ulice, a tak ulehčil přelidnění české farnosti sv. Ludmily na křižovatce 24. ulice a Albany ulice. Otec Vanouš, která znal dobře okolí tak zvané České Kalifornie, neboť byl kaplanem u sv. Ludmily, zařídil postavení nového cihlového kostela o půdorysu 10 x 27 metrů. Ten byl slavnostně vysvěcen 5. června 1904 Jeho milostí opatem Janem Nep. Jaegerem od svatého Prokopa. Zsvěcení blahoslavené Anežce se uskutečnilo se zvláštním papežským dovořením, neboť dle předpisů církevního práva nemůže mít osoba pouze „blahoslavená“ vlastní kostel, pouze oltář. Patrocinium kostelů je výsadou pro „svaté“. Zsvěcení kostela „blahoslavené“ Anežce bylo tedy určitou raritou a do doby její kanonizace v roce 1989 jí byl kromě Chicaga zsvěcen ještě pouze jeden kostel a to v České Velenici v Jižních Čechách.

Při kostele blahoslavené Anežky v Chicagu byla v roce 1904 pod vedením paní Marie Svitákové také zřízena čtyřtřídní škola, kterou navštěvovalo 54 žáků. V té době v okolí kostela byla většinou prairie, která se teprve v příštích dvaceti letech proměnila v město. V roce 1906 byl Otec Vanouš přeložen do české farnosti Panny Marie Dobré rady a na jeho místo nastoupil tamější farář Otec Josef Metoděj Hynek. V roce 1907 počet žáků ve farní škole vzrostl natolik, že Otec Hynek požádal sestřičky sv. Františka v Milwukee, aby převzaly péči o školu. Sestřičky se vedle vyučování staraly také o církevní zpěv při bohoslužbách, úpravu oltářů v kostele a výchovu ministrantů. Když byl Otec Hynek nucen ze zdravotních důvodů v roce 1912 odejít do penze, přišel na jeho místo další český kněz Otec Inocenc Kestl. Během jeho působení byl kostel rozšířen a byla postavena škola s desíti třídami. V roce 1920 zřídily sestřičky sv. Františka dvouroční obchodní školu. V le-

tech 1912 až 1926 se farnost rozrostla ze 125 na 800 rodin. Tehdy Otec Kestl byl schopen za velkodušné podpory farníků zaplatit všechny dluhy a současně začal stavět dnešní impozantní kostel navržený architektem Josefem Řezným. Nový kostel vysvětil 21. listopadu 1926 biskup Eduard F. Hoban. Časopis „Nový svět“ tehdy napsal: Nový kostel je chloubou faráře a farníků. Je vybudován v renesančním slohu s věží 33 metrů vysokou, jež zvyšuje jeho důstojnost. V kostele je místo k sezení pro 814 věřících. Jeho postavení stálo \$ 110.000 a vnitřní zařízení \$19.000. V roce 1930 měla farnost Blahoslavené Anežky České přes 3.800 farníků a farní školu navštěvovalo 500 dětí. Při bohoslužbách účinkoval vynikající chrámový sbor a pro mládež byla založena tělovýchovná organizace Katolický Sokol se 400 členy. Ve farnosti působilo 25 různých náboženských spolků. V říjnu 1929 byl Otec Inocenc Kestl jmenován papežským komořím a byl mu udělen titul monsignora. Msgre. Kestl získal uprázdněný krejčovský závod na nedaleké Drake ulici a upravil jej na klášter pro sestřičky. Pomocný chicagský biskup Bernard J. Sheil nový klášter vysvětil 25. ledna 1931.

V roce 1933 byla dvouletá obchodní škola rozšířena na tříletou a fungovala až do roku 1942, kdy ji bylo nutné uzavřít, aby se získalo místo pro základní farní školu. V roce 1944 Msgre. Kestl odešel do penze, ale ve farnosti zůstal jako výpomocný kněz až do své smrti 27. května 1951. Během svého 48 letého kněžského působení byl plně zapojen do vedení Národního a Distriktního Svazu českých katolíků.

Po Msgre. Kestlovi byl ustanoven farářem u blahoslavené Anežky Otec Martin Křížka, narozený v Miloticích na Moravě roku 1895. Jako osmnáctiletý přišel do Spojených států a bohosloví vystudovat v chicagské arcidiecézi, kde byl roku 1918 vysvěcen na kněze. Za jeho působení byla dokončena škola o osmi třídách a vybudována rozsáhlá společenská hala a tělocvična a postavena nynější fara. Otec Martin Křížka byl

kaplanem Národního Svazu českých katolíků (pro celé Spojené Státy) a prezidentem ředitelů starobince sv. Benedikta v Niles. Pro svou neúnavnou činnost byl odměněn v roce 1953 titulem monsignora. V dubnu 1969 odešel na zasloužený odpočinek a po dlouhé bolestné nemoci se odebral na věčnost 11. března 1976. Mnozí z nás jsme se účastnili jeho pohřbu.

Po druhé světové válce se začal národní charakter farnosti blahoslavené Anežky České měnit. Mladší česká generace nepociťovala potřebu etnicky orientované farnosti, poněvadž se začala duchovně i společensky ztotožňovat více s Američany. Mnozí z nich se stěhovali do západních předměstí a příchodem Poláků a Italů se farnost začala měnit v kosmopolitní. Po únorovém komunistickém puči 1948 se ve farnosti blahoslavené Anežky a jejím okolí usadil značný počet českých exulantů, o které na jejich žádost začali pečovat čeští benediktini ve farnosti sv. Prokopa. Tato duchovní péče byla zintenzivněna, když na počátku šedesátých let přijel z Afriky misionář - břevnovský benediktin Otec Vojtěch Vít. V sedmdesátých letech benediktini uzavřeli tiskárnu u sv. Prokopa a většina klášterního osazenstva se odstěhovala do Lisle. Tehdy Otec Vojtěch Vít převedl péči o české katolické exulanty do farnosti blahoslavené Anežky České. V sobotu bylo ve farní škole v provozu české vyučování náboženství, českého jazyka a vlastivědy a to odděleně pro začátečníky a pokročilé. Ve všem velmi pomáhala řeholní sestra Jaroslava. Necelé dva bloky od kostela na 27. ulici a Lawndale Otec Vojtěch Vít otevřel v intencích kardinála Josefa Berana (na zachování Cyrilo – metoděského dědictví mezi českými exulanty) rozsáhlou budovu „Velehrad“, jež mu sloužila za byt, za kanceláře redakce a administrace týdeníku Hlas národa a společenské středisko, kde se pořádaly četné kulturní akce.

Pokračování na str. 14

*Foto na titulní straně:
Kostel svaté Anežky České v Chicagu*

Rok svatého Lukáše

Liturgická obnova, kterou provedl druhý Vatikánský koncil, přináší Božímu lidu v liturgii bohatě prostřený stůl Božího slova. Věřící mají v polosouvislé četbě o nedělích v průběhu tří let poznat celé Písmo svaté. Jednotlivé roční cykly jsou označeny prvními písmeny abecedy a v každém z nich je dominantní jedno z evangelií. V roce A k nám většinou mluví evangelista sv. Matouš, v roce B evangelista sv. Marek a v roce C evangelista sv. Lukáš. Během roku jsou tato jednotlivá evangelia doplněna vybranými pasážemi z evangelia sv. Jana a jen několikrát, a to v okruhu vánočním nebo velikonočním zaznívá, o nedělích jiné evangelium, které vypráví o Ježíšově narození, jeho zmrtvýchvstání apod.

V tomto liturgickém roce k nám mluví evangelista sv. Lukáš. V úvodu svého evangelia vypráví o tom, jak sedl k papyru a začal psát: už mnozí zkoušeli popsat události, kterých jsme byli svědky, já jsem to všechno prozkoumal, sepsal jsem to také a posílám to nyní tobě, milý Theofile. Kdyby toto evangelium dostal jenom Theofil, tak by to byla velká škoda. Lukáš je ale napsal pro všechny. Nevíme dnes, zda Theofil byl historickou osobou nebo je toto jméno u Lukáše symbolické: Theofil = Bohumil, milovaný Boží. Z obsahu víme, že Lukášovo evangelium bylo určeno pro křesťany z pohanství, především pro obce věřících, které založil svatý Pavel. Dnes je toto evangelium zahrnuto do Nového zákona a je tedy součástí Bible.

Co to je Bible? Je to sbírka knih, ve kterých k nám skrze lidské pisatele mluví sám Bůh. Jednotlivé knihy vznikaly v průběhu mnoha staletí. Bible je nejrozšířenějším spisem na celém světě. Je přeložena do více jak 1.850 jazyků a nářečí. Každý inteligent by měl mít tuto knihu ve své knihovně. Jsou země, kde například v hotelu, v každém pokoji na stolečku leží Bible. Jsou také i země, kde dovolí i vězňům mít na cele Bibli.

V Bibli k nám prostřednictvím Ducha svatého mluví Bůh a vstupuje tak do naší duše, když ji Bohu otevřeme, poté se můžeme zaradovat: Já nejsem sám, Bůh je tady se mnou. Z té knihy mluví Bůh. Naši předkové milovali Písmo svaté. Přinesli nám je sv. Cyril a Metoděj, kteří Bibli přeložili do staroslověnského jazyka, abychom z této studnice čerpali Boží moudrost. V 15. století kardinál Piccolomini, pozdější papež Pius II. při návštěvě naší vlasti se pochvalně vyjádřil o tom, že každá česká žena zná Písmo svaté lépe než leckterý italský prelát. V dobách totality bylo velmi obtížné, aby si lidé ve staré vlasti obstarali Písmo svaté. Nebylo dovoleno u nás tisknout Bibli a další náboženskou literaturu. Nyní je již Písmo svaté i různé výklady a komentáře běžně k dostání.

Vraťme se ale k svatému Lukášovi a jeho evangeliu. Lukáš byl podle údajů v listu Kolosanům 4, 14 lékařem a byl původně pohan. Byl žákem sv. Pavla a doprovázel ho na jeho druhé a třetí misijní cestě a při jeho věznění v Římě pobýval v jeho blízkosti a pomáhal mu. Jednou si dokonce Pavel posteskl: „Jediný Lukáš je zde se mnou“. Již ve 2. století některá svědectví připomínají Lukáše, jako autora třetího evangelia a Skutků apoštolských. Po Pavlově smrti působil v oblasti dnešního Řecka a Turecka, podle tradice žil v Efesu, kde zemřel také poslední z apoštolů sv. Jan. Lukášovy ostatky byly roku 357 převezeny do Konstantinopole (Cařihradu) a tam byly uloženy v

Mistr Theodoricus - evangelista svatý Lukáš

chrámu sv. apoštolů. V Římě je jeho kult znám od 9. století. Svátek má 18. října.

Jak jsme již připomněli, je tento liturgický rok ve znamení evangelisty sv. Lukáše. Spolu se sv. Matoušem a Markem dáváme těmto evangelistům společný název synoptikové. Je to proto, že jejich evangelia jsou v určitých částech velmi podobná, a kdybychom je položili vedle sebe, jedním pohledem bychom dokázali zjistit, co mají tito evangelisté společného a v čem se liší, kde zpracovávají svou vlastní látku. Lukášovo evangelium je ze všech nejobsáhlejší a v mnohém Matouš a Marka doplňuje.

Žádný z novozákonních spisů nedýchá takovou radostnou atmosférou raného křesťanství, jako třetí evangelium, jehož autor chce sdělit radostnou zvěst o spáse světa skrze Ježíše Krista. Lukáš ukazuje, že Ježíš nepřišel pouze pro vyvolený národ, ale také pro pohany. Boží láska a milosrdenství je zde pro všechny lidi i národy. Již úvod evangelia nám dává tušit, že autor je znalcem kultury a smyslu pro literární tvorbu. Lukášovo evangelium je psáno klasickou řečtinou a podle zvyku antických spisovatelů současně vyslovuje věnování a uvedení autorovy osoby. Sv. Matouš počíná evangelium rodokmenem Kristovým; sv. Marek po kratičkém prologu: „Počátek evangelia Ježíše Krista Syna Božího“ uvádí čtenáře ihned k událostem. Naproti tomu úvod Lukášova evangelia (verše 1-4) jsou subjektivního charakteru s věnováním vznešenému Theofilovi; Lukáš dokazuje své oprávnění a schopnost k napsání evangelia, jeho určení a cíl. Lukášovo evangelium znají nejstarší apoštolští

Pokračování na str. 15

LITURGICKÁ ČTENÍ

Slavnost seslání Ducha svatého 30.května 2004

1.ČTENÍ - Sk 2, 1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Nastal den letnic a všichni byli společně pohromadě. Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přizene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali. A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozděly se a nad každým z nich se usadil jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali. V Jeruzalémě bydleli zbožní židé ze všech možných národů pod nebem. Když se ten zvuk ozval, hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí. Žasli, divili se a říkali: „Ti, co tak mluví, nejsou to Galilejci? Jak to tedy, že každý z nás slyší svou mateřštinu? My Partové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kapadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté, Kréťané i Arabové: slyšíme, jak našimi jazyky hlásají velké Boží skutky.“

2.ČTENÍ - 1 Kor 12, 3b-7. 12-13

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korinťanům.

Bratři! Jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: „Ježíš je Pán.“ Dary jsou sice rozmanité, ale je pouze jeden Duch. A jsou rozličné služby, ale je pouze jeden Pán. A jsou různé mimořádné síly, ale je pouze jeden Bůh. On to všechno ve všech působí. Ty projevy Ducha však jsou dány každému k tomu, aby mohl být užitečný. Tělo je také pouze jedno, i když má mnoho údů; ale všechny údy těla, přestože je jich mnoho, tvoří dohromady jediné tělo. Tak je tomu také u Krista. Neboť my všichni jsme byli pokřtěni jedním Duchem v jedno tělo - ať už jsme židé nebo pohané, otroci nebo svobodní - všichni jsme byli napojeni jedním Duchem.

EVANGELIUM - Jan 20, 19-23

Slova svatého evangelia podle Jana.

Když byl večer prvního dne v týdnu, přišel Ježíš tam, kde byli učedníci. Ze strachu před židy měli dveře zavřeny. Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“ Po těch slovech jim ukázal ruce a bok. Když učedníci viděli Pána, zaradovali se. Znovu jim řekl: „Pokoj vám! Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpustěny, komu je neodpustíte, tomu odpustěny nejsou.“

Slavnost Nejsvětější Trojice 6.června 2004

1.ČTENÍ - Př 8,22-31

Čtení z knihy Přísloví

Toto praví Boží Moudrost: „Hospodin mě vlastnil na počátku svých plánů, odpradáva před svými skutky. Od věčnosti jsem

utvořena, od začátku, dříve než povstala země. Než byly propasti, jsem se narodila, než byly prameny, bohaté vodou, dříve než byly zakliněny hory, před pahorky jsem se narodila, dříve než učinil zemi a shromáždění vod, první hroudy země. Byla jsem tam, když rozpínal nebesa, když nad propastí vyměřoval obzor, když na výsostech upevňoval oblaka, když dával sílu pramenům oceánu, když určoval moři jeho meze, aby vody nepřekročily jeho břehy, když upevňoval základy země, tu jsem u něho přebývala jak nejmilejší dítě, den co den jsem byla jeho potěšením, před ním jsem si v každou dobu hrála, hrála jsem si na okruhu jeho země, rozkoš mi bylo stýkat se s lidmi.“

2.ČTENÍ - Řím 5,1-5

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jestliže jsme ospravedlněni na základě víry, žijeme v pokoji s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista. Skrze něho totiž máme vřou přístup k této milosti a pevně v ní stojíme. Naše chloubka je také v tom, že máme naději dosáhnout slávy u Boha. Ale nejen to! Chlubíme se i soužením. Vím přece, že soužení plodí vytrvalost. Vytrvalost plodí osvědčenost, osvědčenost plodí naději. Naděje však neklame, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán.

EVANGELIUM - Jan 16,12-15

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Měl bych vám ještě mnoho jiného říci, ale teď byste to nemohli snést. Ale až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, protože z mého vezme a vám to oznámí. Všechno, co má Otec, je moje; proto jsem řekl, že z mého vezme a vám to oznámí.“

11.neděle v mezidobí - 13.června 2004

1.ČTENÍ - 2 Sam 12,7-10.13

Čtení z druhé knihy Samuelovy.

Nátan řekl Davidovi: „Tak praví Hospodin, Bůh Izraele: Já jsem tě pomazal za krále nad Izraelem a já jsem tě vysvobodil ze Saulovy ruky. Dal jsem ti dům tvého pána i jeho ženy, dal jsem ti dům Izraele a Judy. Kdyby to bylo málo, cokoli jiného bych ti přidal. Proč jsi pohrdl Hospodinovým slovem, že jsi učinil, co je zlé v jeho očích? Chetitu Uriáš jsi zabil mečem a jeho ženu sis vzal za manželku, zabil jsi ho mečem Ammonových synů. Proto se již nikdy nevzdááš meč od tvého domu za to, že jsi pohrdl Hospodinem, když jsi vzal manželku Chetity Uriáš a udělal jsi svou ženou.“ David řekl Nátanovi: „Zhrěšil jsem proti Hospodinu!“ Nátan Davidovi odpověděl: „I Hospodin ti odpouští hřích, nezemřeš!“

2.ČTENÍ - Gal 2,16.19-21

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! Vím, že člověk je uznán za spravedlivého jen tehdy, když uvěří v Ježíše Krista, a ne když dělá skutky, jak je nařizuje Zákon. Z toho důvodu jsme přijali viru v Ježíše Krista. Tak jsme byli uznáni za spravedlivé proto, že jsme uvěřili v Krista, ne proto, že jsme dělali skutky Zákonu. Pro skutky Zákonu nebude žádný člověk uznán za spravedlivého. Vždyť skrze Zákon jsem Zákonu umřel, abych žil pro Boha. Spolu s Kristem jsem ukřižován. Už ne-

žiji já, ale žije ve mně Kristus. Avšak tento život v těle žiji ve víře v Božího Syna, protože on mě miloval a za mě se obětoval. Já nepohrdám Boží milostí. Kdyby se totiž k ospravedlnění docházelo zachováváním Zákona, pak by Kristus umřel nadarmo.

EVANGELIUM - Lk 7,36-8,3

Slova svatého evangelia podle Lukáše

Jeden farizeus pozval Ježíše k jídlu. Vešel tedy do domu toho farizea a zaujal místo u stolu. V tom městě žila jistá žena, byla to hříšnice. Když se dověděla, že je u stolu v domě toho farizea, přinesla alabastrovou nádobu drahocenného oleje, přistoupila zezadu k jeho nohám a rozplakala se; slzami mu začala smáčet nohy a vlastními vlasy je utírat. Líbala je a mazala drahocenným olejem. Když to viděl farizeus, který ho pozval, pomyslel si: „Kdyby to byl prorok, poznal by, kdo a jakého druhu je ta žena, která se ho dotýká, že je to hříšnice!“ Ježíš mu na to řekl: „Šimone, rád bych ti něco pověděl!“ On na to: „Jen mluv, Mistře!“ „Jeden věřitel měl dva dlužníky. První mu byl dlužen pět set denárů, druhý padesát. Když neměli čím dluh splatit, oběma odpustil. Kdo z nich ho tedy bude mít více rád?“ Šimon mu odpověděl: „Mám za to, že ten, komu odpustil více.“ Řekl mu: „Správně jsi usoudil.“ Obrátil se k ženě a řekl Šimonovi: „Vidíš tuto ženu? Vešel jsem do tvého domu. Vodu na umytí nohou jsi mi nedař, ona však mi nohy skropila slzami a utřela svými vlasy. Nepolíbil mě na pozdrav, ona však od té chvíle, co jsem vešel, mi nepřestala líbat nohy. Nepomazala mi olejem hlavu, ona však mi drahocenným olejem pomazala nohy. Proto ti říkám: Muselo jí být odpuštěno mnoho hříchů, když mně nyní prokazuje tolik lásky. Komu se odpouští málo, málo miluje.“ Ji pak řekl: „Jsou ti odpuštěny hříchy.“ Ostatní hosté si začali sami u sebe říkat: „Kdo je to, že i hříchy odpouští?“ On však řekl ženě: „Tvá víra tě spasila. Jdi v pokoj!“ Potom chodil od města k městu, od vesnice k vesnici a kázal a hlásal radostnou zvěst o Božím království. Bylo s ním dvanáct (apoštolů) a některé ženy, které byly uzdraveny od zlých duchů a nemoci: Marie, zvaná Magdalská, z které vyšlo sedm zlých duchů, dále Jana, manželka Herodova správce Chuzy, Zuzana a mnoho jiných, které se o ně staraly ze svého majetku.

12.neděle v mezidobí - 20.června 2004

1.ČTENÍ - Zach 12, 10-11

Čtení z knihy proroka Zachariáše.

Toto praví Hospodin: „Na dům Davidův a na obyvatele Jeruzaléma vylijí ducha milosti a prosby o slitování. Budou hledět na toho, kterého probodli, budou nad ním naříkat, jako se naříká nad jediným synem, budou nad ním lkát, jako se lká nad prvorozeným synem. V onen den bude v Jeruzalémě veliký nárek, jako se naříká v Hadad-Rimmonu na megiddské pláni.“

2.ČTENÍ - Gal 3, 26-29

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! Vy všichni jste Boží děti skrze víru v Krista Ježíše, vy všichni, pokřtěni v Krista, oblékli jste se v Krista: už není Žid anebo Řek, už není otrok anebo člověk svobodný, už není muž anebo žena; všichni jste jeden v Kristu Ježíši. A když patříte Kristu, jste tedy Abrahámovy potomstvo a dědici podle zaslíbení.

EVANGELIUM - Lk 9, 18-24

Slova svatého evangelia podle Lukáše. Když se Ježíš o samotě modlil a byli s ním jeho učedníci, otázal se jich: „Za koho mě lidé

pokládají?“ Odpověděli: „Za Jana Křtitele, jiní za Eliáše a jiní myslí, že vstal jeden z dávných proroků.“ Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr odpověděl: „Za Božího Mesiáše!“ On jim však důrazně přikázal, aby to nikomu neřekli, a dodal, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, den co den ber na sebe svůj kříž a následuj mě. Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, ale kdo svůj život pro mě ztratí, zachrání si ho.“

13.neděle v mezidobí - 1.července 2001

1.ČTENÍ - 1 Král 19, 16b. 19-21

Čtení z první knihy Královské.

Hospodin řekl Eliášovi: „Elizea, syna Šafatova z Ábel Mechola, pomaz za proroka místo sebe! Když Eliáš odešel z hory, našel Elizea, syna Šafatova, jak právě orál. Měl před sebou dvanáct spřežení, on sám byl při dvanáctém. Eliáš šel kolem něho a hodil na něj svůj plášť. Elizeus opustil býky, běžel za Eliášem a řekl: „Prosím, ať mohu políbit svého otce a svou matku a pak půjdu za tebou.“ Eliáš odpověděl: „Jdi a vrať se; co jsem ti měl učinit, to jsem udělal. Elizeus se tedy od něho vrátil, vzal spřežení býků, zabil je, na jejich jařmu uvařil maso a dal ho lidem k jídlu. Pak vstal, šel za Eliášem a sloužil mu.“

2.ČTENÍ - Gal 5, 1. 13-18

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! To je ta svoboda, ke které nás osvobodil Kristus. Buďte v tom tedy pevní a nenechte se zase zapřáhnout do toho otrockého chomoutu. Bratři, vy jste byli povoláni ke svobodě. Ta svoboda však nesmí být záminkou, abyste se vraceli ke starým způsobům. Spíše si navzájem posluhujte láskou. Celý Zákon totiž ve své plnosti je obsažen v jediné větě: 'Miluj svého bližního jako sebe'. Jestliže se však mezi sebou koušete a požíráte, dejte pozor, abyste jeden druhého nepohltili! Chci říci toto: Žijte duchovně a nepropadnete žádostem těla. Tělo totiž touží proti duchu, a duch zase proti tělu. Jsou to věci, které si navzájem odporují, takže neděláte, co byste chtěli. Jestliže se však necháváte vést Duchem, nejste už pod Zákonem.

EVANGELIUM - Lk 7,36-8,3

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když se přibližovala doba Ježíšovy smrti, pevně se rozhodl jít do Jeruzaléma. Poslal před sebou posly a ti cestou přišli do jedné samařské vesnice, aby mu tam připravili nocleh. Ale Samaritáni ho nepřijali, protože měl namířeno do Jeruzaléma. Když to viděli učedníci Jakub a Jan, řekli: „Pane, chceš, abychom svolali z nebe oheň, aby je zahubil?“ On se však obrátil a přísně je pokáral. Pak šli do jiné vesnice. A jak šli, cestou mu někdo řekl: „Půjdu za tebou všude, kam půjdeš.“ Ježíš mu však odpověděl: „Lišky mají doupata a nebeští ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil.“ Jiného zase vybidl: „Pojď za mnou!“ On však řekl: „Pane, dovol mi, abych napřed šel pochovat svého otce. Odpověděl mu: „Nech, ať mrtví pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a zvěstuj Boží království!“ A ještě jiný řekl: „Půjdu za tebou, Pane; jen mi dovol, abych se napřed rozloučil doma s rodinou.“ Ježíš mu však odpověděl: „Žádný, kdo položil ruku na pluh a ohlíží se za sebe, není způsobilý pro Boží království.“

ZPRÁVY Z VLASTI

Carolina od 8.dubna do 6.května 2004

Politické události

Prezident Václav Klaus na státní návštěvě Číny

Ve dnech 15. - 26. dubna prezident Václav Klaus s manželkou Livíí vykonal oficiální státní návštěvu Čínské lidové republiky. Stal se tak prvním prezidentem České republiky, který Čínu navštívil (jako premiér ji navštívil již v roce 1994). Při své cestě se zaměřil hlavně na navazování ekonomických kontaktů a doprovázelo ho 25 významných českých podnikatelů. Jeho předchůdce v úřadě Václav Havel asijskou velmoc ignoroval kvůli porušování lidských práv. První zastávkou se na jedenáctidenní cestě stal Hongkong. Tento městský region se zvláštní správou je součástí Číny od 1.července 1997, kdy skončila doba pronájmu území Velké Británii, a podle Klause poskytuje bouřlivě se rozvíjející ekonomikou a demokratickým zřízením dobrou ukázkou toho, co by v budoucnu mohl prodělat i zbytek čínského území. Dále program přivedl prezidenta do Macaa, do roku 1999 portugalské kolonie. S guvernérem ostrova Edmundem Hoem mluvili o projektu "jedna země, dva systémy", který Macau poskytuje větší míru ekonomických a sociálních svobod. Podle Klause je Macao svou velikostí pro ČR vhodnějším obchodním partnerem než větší a ekonomicky silnější Hongkong. Posléze navštívil prezidentský pár Šanghaj, kde se setkali s místními podnikateli. Po zastávkách na východním pobřeží zamířil Václav Klaus do vni-

trozemí, konkrétně do jihozápadní provincie S'cchuan. Setkal se s místním tajemníkem komunistické strany a s guvernérem. Došlo i na téma blízkého Tibetu. K otevření otázky lidských práv prezidenta před odletem opakovaně vyzývali aktivisté v ČR i čínský disident Harry Wu. Nejdůležitějším bodem Klausovy cesty bylo jednání s prezidentem Chu Tin-tcham a premiérem Wen Tia-paem. Soustředilo se na tři okruhy: politický dialog, hospodářskou spolupráci a lidská práva. "Číňané si uvědomují spousty problémů a nedokonalostí této obrovské, v mnohém rozvojové země, a to i v oblasti, které my říkáme oblast lidských práv," řekl Klaus po jednání. Hlava státu rovněž pozvala čínského prezidenta i premiéra na návštěvu České republiky. Lidové noviny uvedly, že Chu Tintchao údajně vyzval české firmy k účasti na několika projektech v Číně. Mimo jiné by se mohly podílet na přípravě olympijských her, které se za čtyři roky konají v Pekingu, nebo světové výstavy Expo 2010 v Šanghaji. Česká delegace si prohlédla Zakázané město, bývalé sídlo císařů v centru Pekingu. Hostitelé přitom dbali na to, aby se prezident nesetkal s občany, proto bylo centrum města vyklizené. Prezident Klaus také uspořádal na českém velvyslanectví v Pekingu oběd pro čínské představitele. "Jsem přesvědčen, že máme na co navazovat a že bude možné překonat určitou stagnaci ve vztazích s Čínou, která nastá-

la na počátku devadesátých let," řekl poté prezident. Poslední dva dny návštěvy se Klaus účastnil ekonomické konference na ostrově Hainan; v projevu pozval asijské investory do České republiky. V Číně se Klaus setkal i s bývalým americkým prezidentem Georgem Bushem starším, s nímž hovořil o česko-amerických vztazích a o situaci v Iráku. S prezidentem cestovala skupina obchodníků a průmyslníků, kteří se zde snažili navázat nové kontakty a vytvořit příznivé podmínky pro budoucí smlouvy. Zástupci společnosti Škoda Energo již podepsali v Šanghaji kontrakt na dodávky turbin pro spalování biomasy v hodnotě 120 milionů korun.

Iráčané unesli

tři české novináře

Reportérský tým České televize Michal Kubal a Petr Klíma a jejich kolega z Českého rozhlasu Vít Pohanka byli uneseni v Iráku 11.dubna na cestě mezi Bagdádem a jordánským Ammanem, odkud chtěli odletět domů. Dosud neznámí únosci je propustili až 16.dubna. Následující dva dny, až do odletu do Prahy, strávili novináři na české ambasádě v Bagdádu. Únosci nepoužili fyzického násilí, horší prý byl psychický nátlak (neustále slibované a odkládané propuštění). Novinářům se podařilo přesvědčit únosce, že Česko nemá v Iráku žádné vojáky. "Říkali, že kdybychom byli Italové, Britové nebo Američané, tak by nás zabili. Ale protože jsme novináři z Československa, že nás propustí," citovala Kubala MF Dnes. Iráčané totiž neznají Českou republiku, zato Československo má stále dobrý zvuk. Významně se angažovala česká diplomacie a také irácký ministr kultury

Mufid Jazairi, který před léty studoval v Československu. Unesení Češi strávili většinu času v opuštěné autodílně uprostřed pouště. I když se v prvních reakcích po propuštění snažili vtipkovat, všichni tři se shodují, že se jedná o cennou zkušenost, zkoušku psychické odolnosti. Další cestu do Iráku plánuje Kubal už na 30.červen, kdy má být předána moc Iráčanům.

V Praze se slavil

vstup ČR do EU

V pátek 30.dubna večer se na pražském Staroměstském náměstí konal slavnostní koncert ke vstupu ČR do EU nazvaný Vítejme v Evropě. Kromě zpěváků a skupin na něm vystoupil také prezident Václav Klaus se ženou Livíí. Známý euroskeptik Klaus znovu zopakoval, že vstup do EU je sice velkou šancí, ale že bude jen na nás, jak ji využijeme. "Bez ohledu na EU si první máj užijte jako svátek lásky," zakončil podle ČTK svůj projev a odjel z Prahy na Blaník, z jehož vrcholu o půlnoci promluvil v přímém přenosu. Poté co na prostranství před Týnským chrámem dozněla upravená verze písně Škoda lásky, odpočítal poslední vteřiny před půlnocí s moderátorem Martinem Dejdaem i premiér Vladimír Špidla (publikum na něj reagovalo pískáním). Hlavní vyjednavací vstup ČR do unie a první český eurokomisař Pavel Telička (podle posledního průzkumu veřejného mínění nejoblíbenější český politik) na pódiu přizván nebyl, a tak se procházel mezi diváky, kteří jej nepoznávali. S Ódou na radost, oficiální hymnou EU, v podání Big Bandu Felixe Slováčka zavlály úderem půlnoci u Staroměstské radnice česká a evropská vlajka. Vět-

ší část koncertu přenášela Česká televize a Český rozhlas I Radiožurnál. Oslavy se ale neomezily jen na Staroměstské náměstí. Už v pátek dopoledne začal v ulici Na Příkopě Evropský trh. Ve 25 stáncích zde členské a tehdy ještě přistupující státy EU nabízely informace, upomínkové předměty a ochutnávky tradičních pokrmů. Na pódiu na Václavském náměstí se vystřídaly folklorní soubory ze Švédska, Kypru, Francie, Velké Británie a dalších zemí. Vážnou hudbou a předcítáním pozdravů významných českých i zahraničních osobností přivítali 1.květen v Národním divadle v Praze. Pátečního Evropského večera se vedle členů vlády a diplomatů zúčastnil také exprezident Václav Havel.

Vstup do EU se slavil také v Trojmezí na česko-německo-polské hranici

Zhruba 50 tisíc obyvatel Česka, Polska a Německa přijelo společně oslavit vstup deseti nových zemí do EU. Oslavy probíhaly mezi městy Hrádek nad Nisou, Žitavou a Bogatyní od 30.dubna do 2.května. V místě zvaném Trojmezí se stýkají hranice všech tří států, přesný průsečík hranic ale leží uprostřed řeky Nisy, do které se vlévá menší říčka tvořící hranici mezi ČR a Německem. Proto pořadatelé spojili břehy všech tří států můstky, a umožnili tak lidem volně korzovat. Na prvního máje odstartoval hlavní program průvodem z nedalekého Hrádku na Popovou skálu. Trasa vedla přes všechny tři státy a končila v Trojmezí, kde bylo těžiště oslav. Na pódiu se střídaly kulturní soubory, jeden prezentoval menšinu Lužických Srbů, žijících v Německu. Pro sportovně nala-

děné diváky tu byli mistři republiky v dance aerobiku a karatistický soubor z Ústí nad Labem. Při jejich kousech nejednomu přihlížejícímu přecházel zrak. Nevšední podívaná se naskytla divákům Neckyády. Stavitelé "lodí" prokázali, že jim nechybí fantazie, a tak byla k vidění plovoucí rakev, různé obojživelné automobily nebo mísa s ovocem. Poté následovala vlaková přehlídka. Po mostě nad řekou projížděly v krátkých intervalech železniční soupravy historické i moderní. V půl jedné se na improvizovanou tribunu postavily hlavní hvězdy oslav, premiéři Vladimír Špidla, Leszek Miller a Gerhard Schröder. Symbolickým prvním výkopem zahájili stavbu rychlostní komunikace z Liberce do Žitavy, na kterou zdejší obyvatelé čekali 13 let. Potom si připili pivem a vydali se mezi lidi. Odpoledne závodily děti v hasičských soutěžích a vrcholil štafetový závod. V rockovém maratónu koncertů vystoupili například Ready Kirken, Mandragora nebo Need for Speed. Starší posluchači, kteří této hudbě neholdují, spěchali do Žitavy na vystoupení Heleny Vondráčkové s Karlem Gottem. O velkém zájmu veřejnosti svědčily přímé vstupy do vysílání CNBS a přítomnost novinářů z 20 zemí. Přes den vypravily České dráhy a společnosti Viamont a Connex speciální vlaky, ale i tak byly naprosto přeplněné. Kdo se do Trojmezí vydal autem, musel počítat s dlouhou kolonou.

Češi mohou jezdit za prací i do Švédska

Švédský parlament zamítl 28.dubna vládní návrh zákona o ochraně pracovního trhu proti pracovníkům z nově přistupujících zemí. Dvouleté o-

mezení bylo zrušeno a lidé, kteří mají zájem o práci v této severské zemi, mohou hledat svého budoucího zaměstnavatele bez dříve povinného pracovního povolení. Kromě Švédska nepotřebují čeští občané pracovní povolení ani do Irska a Velké Británie.

Česko bude přístupnější

Po vstupu do Evropské unie ruší Česká republika vízovou povinnost vůči Kanadě, Austrálii, Venezuele, Brazílii, Guatemala, Nikaragui, Salvadoru nebo Bruneji. Neznámá to však, že by se ke stejnému kroku vůči Česku odhodlaly také vlády těchto zemí. Kanada i Austrálie budou po Češích vízum nadále vyžadovat. Podle deníku Právo však vláda doufá, že se EU bude snažit zajistit bezvízové cestování českým občanům také do těchto zemí.

Ze Slovenska

Prezidentem bude

Ivan Gašparovič

Ve druhém kole prezidentských voleb na Slovensku zvítězil v sobotu 17.dubna Ivan Gašparovič z Hnutí za demokracii (HZD). Hlas mu dalo téměř 1,100.000 Slováků (59,91%). "Věřil jsem, že zvítězím. Ale nedomníval jsem se, že to bude tak vysoko," radoval se podle MfD. Protikandidáta Vladimíra Mečiar z Lidové strany-Hnutí za demokratické Slovensko (LS-HZDS) volilo necelých 800.000 voličů (40,09%). "Občané pochopili, že ta jedna alternativa je horší než ta druhá," komentoval výsledek podle MfD slovenský sociolog Pavol Haulík. Mečiar v prezidentských volbách neuspěl už podruhé, minule jej v druhém kole porazil úřadující prezident Rudolf Schuster. Po vyhlášení výsledků odmítl Gašparovičovi, který

byl do roku 2002 jedním z jeho nejbližších spolupracovníků, podat ruku. Nechtěl ani mluvit s novináři. Obvinil média, že proti němu vedla kampaň a nařkl vládní politiky, že tajnými dohodami podpořili Gašparoviče. Dvě vládní strany, Křesťanskodemokratické hnutí (KDĽH) a Aliance nového občana (ANO) přitom své voliče přímo vyzvaly, aby se voleb neúčastnili. Strana maďarské koalice (SMK) a Slovenská demokratická a křesťanská unie (SDKU) k bojkotu voleb vyzvaly nepřímě. Jejich čelní představitelé veřejně prohlásili, že volit nepůjdou. Důvod je jasný - Mečiar i Gašparovič patří k opozici. Volební účast byla přesto vyšší, než se očekávalo - 43,5%. Vláda přijala Gašparovičovo vítězství rezervovaně. Obává se zejména toho, že jí nový prezident bude vracet reformní zákony. "Nechci být prezidentem, který by nahrazoval vládu a parlament," uklidňoval premiéra Mikuláše Dzurindu podle SME Gašparovič. Úřadu se Gašparovič ujme 15. června. Jeho první zahraniční cesta povede, jak už dříve avizoval, do České republiky.

Slovensko se přivítalo s Evropou

Jedním z deseti států, které 1.května rozšířily počet členských zemí EU na 25 a rozhodly se vstup náležitě oslavit, je i Slovensko. Symbolem tamních oslav se stala modro-žlutá vlajka unie se sršící hvězdou zastupující Slovensko a slogan Přijďte zažehnout naši evropskou hvězdu. Předseda vlády Mikuláš Dzurinda se v Bratislavě zúčastnil slavnostního zasedání Národní rady SR, v Prešově se setkal s představiteli města a následně v Divadle Jonáše Záborského pro-

mluvil k občanům. Večer se vrátil do Bratislavy a přivítal na oslavách rakouského kancléře Wolfganga Schüssela. Prezident Rudolf Schuster, kterého v červnu vystřídá Ivan Gašparovič, se do veřejných oslav nezapojil. V Bratislavě se program nesl v hudebním duchu - na pódiu se kromě předních domácích umělců vystřídali například také hudebníci z Irska, Německa, Španělska, Rakouska, Polska, Česka, ale též Lucemburska. Podobně jako na pražských Příkopech se v programu objevila též položka s názvem Evropské náměstí - země EU se prezentují. Podávalo se i pohoštění ve stylu národních kuchyní. Bratislavské oslavy skončily velkým ohňostrojem. Slavilo se i jinde. Jediné krajské město, které nepřipravilo oficiální program, byla Žilina. Primátor Žiliny Ján Slota (někdejší předseda Slovenské národní strany) pro online verzi deníku SME uvedl, že jedním z důvodů bylo, že stát k tomu nevyčlenil finanční prostředky. Navíc podle Sloty nebylo moc co oslavovat, protože život Slováků bude v několika nejbližších letech dost možná podstatně těžší než doposud.

Ekonomika

Největší daňové změny od roku 1993

Poslanecká sněmovna 25.dubna přehlasovala prezidentské veto a schválila zákon o DPH. Vláda potřebovala všech 101 koaličních hlasů, přes veškeré komplikace se jí však podařilo změny DPH prosadit. Ministr zahraničí Cyril Svoboda (KDU-ČSL), který se po těžké havárii zotavoval v nemocnici, byl speciálně kvůli hlasování letecky přepraven z Brna a hospitalizovaného Miroslava Vlčka

(ČSSD) nahradil Petr Kott (nezařazený). Kabinet Vladimíra Špidly musel zákon schválit ještě před vstupem ČR do EU, jinak by hrozil kolaps zahraničního obchodu. Zákon přinese radikální změny v daňovém systému. Základní daňová sazba již nebude 22, ale 19 %. Díky tomu mohou zlevnit např. automobily, paliva, oblečení nebo telefony. Přesunem ze snížené 5% do základní daňové sazby naopak zdraží restaurační služby, závodní a školní stravování, kabelové televize a internet, kadeřníci aj. Vláda si od nového zákona slibuje 25 miliard ročně navíc, které by chtěla použít na daňové úlevy rodinám s dětmi a chce ponechat firmám více peněz na investice. Navíc chce v červnu vyplatit jednorázové kompenzace, rodinám s dětmi 2000 Kč na jedno dítě a důchodcům 1000 Kč. Premiér Špidla byl spokojený. "Hlasování bylo zásadním momentem, teď opět budeme mít čas na koncepční práci. Tím, že poslanci podpořili harmonizační novelu, dali přednost koncepci, která považuje vstup republiky do EU za výhodný," uvedl v LN. Naopak prezident Václav Klaus byl značně rozladěn. "Ten zákon měl být schválený před půl rokem, a ne pár hodin před vstupem do Evropské unie. Zvyšuje daně občanům a přidává státu peníze, aby je mohl vydávat způsobem, který ne všichni lidé považují za správný," citovala ho MfD. Někteří daňoví experti upozorňují na množství chyb v zákoně. Ministr financí Bohuslav Sobotka slibuje brzkou novelu.

**Ministerstvo financí
přiznalo státní dluh ve výši
537 miliard Kč**

Kdyby se Česká republika

rozhodla vybrat od občanů peníze na zaplacení státního dluhu, musel by každý z nás přispět do klobouku 53 tisíc korun. Dluh státu totiž podle údajů ministerstva financí dosáhl ke konci března 537,9 mld Kč, což je nejvíce v historii. Do konce roku by měl navíc narůst ještě o dalších 103,6 miliard. Ještě mnohem horší jsou údaje Eurostatu - evropského statistického úřadu. Ten český dluh změřil na 29,5 miliard eur (949 miliard korun), což je 37,6% hrubého domácího produktu (HDP). Problém není ani tak ve výši dluhu či podílu na HDP, ten je hluboko pod evropským průměrem, hrozivý je však jeho nárůst. Ještě v roce 1997 totiž podíl dluhu na HDP byl pouhých 12,9%. Pokud by Česká republika chtěla zavést euro, její státní dluh by nesměl překročit 60%. Rozdíl mezi údaji ministerstva financí a Eurostatu je způsoben rozdílnými metodikami. Eurostat totiž do dluhu počítá i státní závazky či dluh České konsolidační agentury.

Vláda se shodla na zákonech pro boj s šedou ekonomikou

Zavedení registračních pokladen a kolkování tvrdého alkoholu mají znamenat posílení legislativy v boji s šedou ekonomikou a zvýšit příjmy státní pokladny. Koaliční vláda (ČSSD, KDU-ČSL, US-DEU) oba návrhy zákonů schválila, nyní musí projít Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Vstoupit v platnost by měly od ledna 2005. Povinné kolkování se týká veškerého tvrdého alkoholu určeného pro český trh, tedy vyrobeného i dováženého. Ncoznačené zásoby budou moci obchodníci prodávat do konce roku 2005. Problémem však zřejmě bude padělání

kolků, stejně jako se objevilo u cigaret. Používání registračních pokladen se má vztahovat na podnikání v maloobchodu a pohostinství. Za porušení zákona hrozí stát pokutou až půl milionu korun. Posledním zákonem vztahujícím se k této problematice má být zákon o majetkovém přiznání. Podle něj by na žádost finančního úřadu přiznával takzvaný registrovaný majetek (auta, nemovitosti, akcie, letadla apod.) v hodnotě nad 1,5 milionu korun.

Cizinci budou muset na nákup půdy čekat tři roky

Poslanecká sněmovna 4.května schválila původní verzi novely devizového zákona, která upravuje podmínky, za nichž mohou cizinci vlastnit zemědělskou či lesní půdu. Zákon musí ještě podepsat prezident. Senátorům, kteří zákon vrátili k projednání, se nelíbila tříletá ochranná lhůta předepsaná pro cizince bez trvalého či přechodného bydliště na území ČR, během níž si nemohou nemovitost opatřit. Podle zemědělců a senátorů přijaté opatření nic neřeší, protože zájemci o půdu a objekty na území ČR hospodaří prostřednictvím třetích osob. Upozorňují také na fakt, že tříletá lhůta je v rozporu se smlouvou o přistoupení k EU. Novela zákona vychází z přechodných období, které Česko vyjednálo s EU. Původně však obě strany počítaly s pětiletým přechodným obdobím v případě nákupu objektů k bydlení, v případě lesní a zemědělské půdy mělo jít až o dobu sedmi let, s výjimkami ve prospěch občanů EU. Nákup nemovitostí v Česku však ani po tomto opatření nebude nemožný. Zejména Němci a Rakušané dnes využívají služeb některých advokátních kanceláří, s

jejichž pomocí skupují pozemky a objekty jako právnické osoby. Čeští zemědělci se navíc obávají růstu cen nemovitostí ovlivňovaného spekulanty najímanými ze zahraničí, kteří mohou na dražbách nabízet mnohonásobky vyvolávací ceny.

Kurzovní lístek České národní banky 12. 5. 2004 (střed)

EUR, 1	32.100
Kanada, 1	19.490
Slovensko, 100	79.791
USA, 1	27.071

Kultura

Zemřel režisér Jiří Weiss

Ve věku 91 let zemřel 10.dubna ve Spojených státech režisér Jiří Weiss. Do povědomí široké veřejnosti se zapsal především filmem Vlčí jáma, kde v hlavních rolích excelovaly Jana Brejchová a Jiřina Šejbalová. V Benátkách obdržel tento snímek cenu kritiky. Weiss, autor 22 filmů, emigroval v roce 1968 do USA, usadil se v Santa Monice. V Americe se věnoval především pedagogické činnosti, působil jako profesor režie a herectví na filmových školách. Na začátku devadesátých let se vrátil k vlastní tvorbě. Film Marta a já vznikl v německo-francouzské koprodukcii a byl úspěšný na festivalech v Benátkách a Karlových Varech.

Miloš Forman nositelem ceny za celoživotní přínos kinematografii

Prestížní filmový festival v San Francisku ocenil podruhé v historii Čecha, 14 let po Jiřím Menzelovi obdržel cenu za celoživotní přínos kinematografii Miloš Forman. Toto ocenění se uděluje od roku 1968, kdy jej dostal japonský režisér Akira Kurosawa. Forman, který je držitelem dvou Oscarů a tří Zlatých glóbulů, se

nedávno dočkal pocty, kdy byl při ukončení výstavy českých filmových plakátů v losangeleském sídle Americké filmové akademie k vidění jeho snímek Lásky jedné plavovlásky. Na slavnostním večeru, kde cenu převzal, se promítal krátký sestřih jeho filmů. Návštěvníci se mohli během festivalu seznámit i se třemi z Formanových děl: Hoří má panenko, Taking off a Vlasy. Sanfranciský filmový festival, jehož 47. ročník se konal od 15. do 25.dubna a nabídl 175 snímků z 52 států, není komerční přehlídkou.

Češi slavili hudbou i ohňostrojem

Oslavy vstupu České republiky do Evropské unie se rozjely už 29.dubna, tedy tři dny před vstupem samotným. Na deseti pražských ostrovech, ale i v několika klubech proběhl hudební festival United Islands of Prague, který byl nejrozsáhlejším hudebním festivalem, který se kdy v Praze konal. Na své si zde přišel každý, od milovníků dechovky až po příznivce rocku či techna. Kromě českých interpretů jako - 123 minut nebo Buty účinkovali i zahraniční hudebníci z nejrůznějších koutů Evropy. Největšími hvězdami byli francouzští Gipsy Kings, kteří vystoupili v rámci svého turné v T-mobile aréně. Vstupné na koncerty na ostrovech činilo symbolické 1 euro, tedy 33 korun. Nejspíš i proto přitáhla akce velké množství diváků, kteří na koncertech vytvářeli skvělou atmosféru. Kdo vydržel v pátek až do půlnoci, mohl sledovat ohňostroj, který pyrotechnici odpalovali z Letné. Dobře se pozoroval z nábřeží, ale i z Vyšehradu. Ohňostroj, který měl symbolicky představit Prahu, Českou republiku i státy EU, trval 15 minut.

Sport

MS v ledním hokeji v Praze a Ostravě

Ve dnech 24.dubna až 9.května 2004 se v Praze a v Ostravě uskutečnilo Mistrovství světa v ledním hokeji. Překonalo historický rekord v návštěvnosti. Dosud nejvyšší počet diváků, kteří navštívili šampionát, drželo MS ve Finsku 1997, kam si našlo cestu 526.172 diváků. Toto číslo bylo překonáno už během nedělního utkání o bronzové medaile mezi Slovenskem a USA, vyprodané finále Kanady se Švédskem pak stanovilo nový rekord na 552.097 návštěvníků.

Čeští hokejisté začali slibně a v prvních třech utkáních zvítězili: Česko - Lotyšsko 3:1, Česko - Kazachstán 7:0, Česko - Německo 5:1. Podobně se jim dařilo i v osmifinálové skupině, kde ČR nejprve zvítězila nad Rakouskem 2:0, ale oba góly padly v početní převaze. Potom se Češi střetli se Švýcary. V týmu se poprvé objevil útočník Martin Havlát, který se týden potýkal s horečkami a žaludečními problémy. Odpočíval brankář Tomáš Vokoun a místo něj do branky nastoupil Roman Čechmánek. Domácí tým porazil dobře bránící a často faulující Švýcary 3:1. V utkání s Kanadou, ve skupině s nejtěžším soupeřem, viděla vyprodaná Sazka Aréna osm gólů. Šest do sítě Kanadánů a dva do české (2:0, 1:1, 3:1). Kanadané hráli tvrdě a snažili se hru rozkouskovat potyčkami s hráči. Nejčastějším terčem jejich útoků byl Jaromír Jágr a brankář Tomáš Vokoun. Český tým doplnil útočník Jaroslav Hlinka. Naopak během hry čeští hokejisté přišli o obránce Jaroslava Špačka, který se zranil po

zároku Brendana Morrowa. Po šesti výhrách tak český tým postoupil do čtvrtfinále. Tam ho měl čekat nejpříjemnější soupeř USA. Přestože Češi ve čtvrtfinále vedli 2:0, Američané vyrovnali a Češi jim nakonec podlehl po samostatných nájezdech 2:3 (0:0, 2:1, 0:1 - 0:0, 0:1), a tak pro ně šampionát skončil.

Po základní skupině vyhráli slovenští hokejisté na MS i osmifinálovou se třemi vítězstvími Slovensko - Finsko 5:2, Slovensko - Rusko 2:0, Slovensko - Dánsko 8:0 a dvěma remízami Slovensko - USA 3:3, Slovensko - Švédsko 0:0. Ve čtvrtfinále se Slovinci utkali se Švýcarskem, kde zvítězili 3:1 a probojovali se do semifinále, kde podlehl Kanadě 1:2. Nakonec je čekalo utkání o třetí místo s mužstvem Spojených států. Po bezbrankovém průběhu normální hrací doby nepadla branka ani v prodloužení a o vítězi tak musely rozhodnout samostatné nájezdy. V nich byli stejně jako ve čtvrtfinále s českou reprezentací úspěšnější Američané, když hrdinou byl i tentokrát obránce Andy Roach. Slovensko - USA 0:1 (0:0, 0:0, 0:0 - 0:0, 0:1). Tak Slovinci obsadili na šampionátu čtvrté místo.

Poprvé od roku 1992, kdy byly na mistrovství světa zavedeny vyřazovací boje o medaile, se stalo, že by proti sobě ve finále nastoupila stejná mužstva jako v zápase o zlato o rok dříve. Loni vyhrála až v prodloužení Kanada, Švédové tedy měli svému soupeři v Praze co oplácet. Dlouho se pro ně zápas vyvíjel velmi slibně, ale Kanadáné udeřili na konci druhé a na začátku třetí třetiny a po výsledku 5:3 (1:2, 2:1, 2:0) mohli podruhé za sebou oslavovat titul mistrů.

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Katoličtí biskupové ke vstupu ČR do EU

Přinášíme plný text „Slova biskupů ke vstupu České republiky (ČR) do Evropské unie (EU)“, který se četl při katolických bohoslužbách v neděli 25.dubna 2004:

Sestry a bratři, vážení spoluobčané,

letošní první květen, začátek májového měsíce, je pro náš národ historickým okamžikem opětovného rovnoprávného zařazení do společenství evropských národů, do něhož svou duchovně kulturní identitou náležíme. Již od celonárodního referenda se vedou diskuse o některých stránkách tohoto kroku. Nejčastěji je kladena otázka, co vstup do Evropské unie přinese. A za ní hned druhá: jaký budeme mít v Evropské unii vliv.

Katolická církev s nadějí vidí ve sjednocování Evropy navázání na starou tradici společné kultury, podstatně ovlivněné křesťanstvím, o níž naše minulost vydává jednoznačné svědectví. K jejímu vytváření církev v naší zemi, v srdci Evropy, přispěla nemalou mírou. Náš svatý biskup Vojtěch usiloval už před tisíci léty ve spolupráci se svým císařským přítelem Otou III. o vytvoření "sjednocené Evropy" na křesťanských základech. Český král a císař Karel IV. usiloval vytvořit z Prahy "srdce Evropy", kde by v nově založené katedrále byli korunováni "evropští" císařové. Úsilí Jiřího z Poděbrad o mír v Evropě a nastolení dobrých vzájemných vztahů mezi národy je všeobecně známé. To je jen několik připomínek našeho vkladu do společné Evropy v minulosti. Do ní se nyní vracíme...

Přítomnost křesťanů v Evropě - i za současné společenské situace - je dosti silná. Proto se ptáme, čím může dnes církev katolická přispět Evropě. Máme zodpovědnost za "dědictví otců" - jak o tom zpíváme - které bylo základem života Evropy po tisíciletí a je vtěleno v žilách její kultury. Je třeba znovu z těchto kořenů v Evropě čerpat, i když už to není a nebude Evropa minulých staletí. Děje se to v kulturních i náboženských aktivitách v obcích a městech, ale také na úrovni vysoké politiky. Biskupské konference členských států Evropské unie mají v Bruselu svou radu, v níž i my máme své zastoupení. Tato rada sleduje jednání evropských orgánů, je pravidelně zvána na jednání např. o bioetice, o sociálních otázkách, migraci a jiných tématech. Do evropské ústavy se podařilo zformulovat větu o trvalé ochotě Evropské unie k dialogu s církvemi. Vedle katolické církve mají v Bruselu zastoupení i ostatní křesťané v Evropě. Vatikán má v Bruselu zvláštního velvyslance a ve Štrasburku misi při Radě Evropy. Přítomnost církví u evropských institucí odpovídá tomu, že se tři čtvrtiny evropského obyvatelstva hlásí ke křesťanství.

Je na místě otázka, co můžeme udělat my pro to, aby Evropa žila ze svých křesťanských kořenů? Brzy budou volby do Evropského parlamentu a my se jich poprvé zúčastníme. Křesťan tedy má volit takové kandidáty, kteří by tento úkol i v oblasti politiky pomáhali uskutečňovat. Někdo si může myslet, že proti trendu dnešní evropské mentality, veřejného mínění, stylu života "nemáme šanci". Ale ve společenství s katolickými věřícími v nově přijatých evropských státech, zvláště v Polsku, na Slovensku i jinde, má tento náš úkol dobrou perspektivu, zvláště když se právě dnes v Evropě silně rozvíjejí i četná církevní hnutí, která jsou také schopná vnášet styl života evangelia do veřejného života, do politiky i ekonomie. Do nich vkládá Svatý otec velkou naději. Zdrojem naší naděje ovšem nemůže být jen počet křesťanů v Evropě. Zdrojem nejsilnější naděje jsou přísliby požehnání dané Hospodínem Abra-

hámovi, které se naplňují dodnes. Můžeme se opřít o slova Ježíše Zmrtvýchvstalého: "Nebojte se, já jsem přemohl svět a jsem s vámi po všechny dny...!" S touto nadějí a v této jistotě víry děláme svůj krok do spojující se Evropy.

Vaši čeští a moravští biskupové

Prohlášení biskupů zemí EU k volbám do Evropského parlamentu

"Příležitost uskutečnit naše hodnoty" je název prohlášení Komise biskupských konferencí zemí Evropské unie (COMECE) k volbám do Evropského parlamentu. Dokument byl zveřejněn 10.5.2004. Ve dnech 10. až 13.6.2004 bude volit 450 milionů obyvatel ve 25 členských státech Evropské unie (EU) své zástupce do Evropského parlamentu (EP). Zvolí celkem 732 poslanců, kteří budou v EP reprezentovat jejich zájmy během příštích 5 let. Od prvních voleb do EP, které se odehrály již před 25 lety, význam této instituce neustále stoupá. Společně s Radou ministrů, reprezentující národní vlády, přijímá zákony, které v mnoha aspektech ovlivňují náš každodenní život. Schvaluje rozpočet EU, a má tak poslední slovo v rozhodování, jakým způsobem budou použity finanční zdroje Unie. Ze své činnosti se poslancům zodpovídá Evropská komise a další unijní instituce. Legitimita a autorita budoucích členů EP záleží na rozhodnutí těch obyvatel EU, kteří se rozhodnou ve dnech 10. až 13.6. využít svého volebního práva. Z toho důvodu máme my všichni zájem a zároveň i morální povinnost evropských voleb se zúčastnit. Vyzýváme katolíky a všechny voliče, aby se informovali o kandidátech a politických stranách, které kandidují do EP. Jakožto křesťané můžeme čerpat z evangelia a sociálního učení církve a s těmito základními principy konfrontovat postoje kandidátů. Zvláště pozorně bychom měli posuzovat postoje politických kandidátů v následujících oblastech:

* Respekt k životu

Jako křesťané ctíme posvátnost a nedotknutelnost života od početí do okamžiku přirozené smrti. Ačkoliv EP nemá kompetence legislativně upravovat provádění potratů a eutanázie, je třeba se ptát, zda budou kandidáti prosazovat respekt k lidskému životu ve všech stádiích a budou ho garantovat při financování vědeckých výzkumů.

* Ochrana životního prostředí

* Podpora rodiny

Pro většinu Evropanů je rodina primárním zdrojem bezpečnosti, stability, vzdělání apod. Jak bude EP podporovat rodinu založenou na manželském svazku jakožto základní jednotku společnosti?

* Vzdělání, kultura a mládež

* Podpora utečenců, imigrantů a pomoc nejchudším oblastem světa

* Mír, bezpečnost a svoboda

* Poctivost ve veřejném životě

Jakým způsobem bude EP podporovat transparentnost a poctivost ve veřejné správě, i ve vlastních řadách?

* Dialog s náboženstvími

Jak může EP napomoci k uznání specifické identity a přínosu náboženství pro společnost?

Dokument ratifikovalo 20 evropských biskupů, delegátů COMECE, mezi nimi také pražský světící biskup Václav Malý. Plný text prohlášení v německém, anglickém a italském jazyce najdete na www.cirkev.cz

Podle ČBK

Francis kardinál George, chicagský arcibiskup, navštívil farnost Panny Marie Svatohorské v Ciceru a náš český Velehrad

Mimořádné setkání s chicagským arcibiskupem Francisem kardinálem Georgem prožila farnost Panny Marie Svatohorské na bílou sobotu letošního 10. dubna. Pan kardinál přijel do zdejší farnosti v jednu hodinu po poledni, aby zde požehnal tradiční velikonoční pokrmy. Před chrámem byl uvítán zdejším duchovním správcem Rev. Lawrence Collinsem a naším českým misionářem Rev. Dušanem Hladíkem, kteří pana kardinála doprovodili do zcela zaplněného kostela. Obřad se konal ve třech jazycích – anglicky, španělsky a česky, tak jak v této farnosti žijí jednotlivé etnické skupiny Američanů, Mexičanů a Čechů a Slováků. Pan kardinál ve své promluvě připomněl, že zdejší farnost navštívil poprvé za dobu svého apoštolského působení v chicagské arcidiecézi a rozvedl myšlenku, že vlastně kněz a všichni věřící se za něho modlí při každé mši svaté, když v mešním kánonu je

vzpomínáno jeho jméno, jako jméno místního biskupa. Na oplátku zase pan kardinál ujistil všechny přítomné, že on se pravidelně modlí za všechny, kdo žijí v jeho arcidiecézi, a že jeho modlitba patří i každému zvlášť. Po čtení z Pisma svatého a společných žehnacích modlitebách posvětil pan kardinál velikonoční pokrmy jednotlivým věřícím, kteří v nekonečném zástupu přistupovali k oltáři se svými košíky v rukou. Naši krajan-skou obec zastupovali početní věřící, kteří na slavnost přišli a veřejně českou komunitu reprezentovala 15 členná skupina mužů, žen a dětí oblečená do národních krojů z různých oblastí Čech a Moravy. Na závěr slavnosti tato krojovaná skupina zazpívala známou mariánskou píseň K nebesům dnes zaleť písní, která pana kardinála hluboce dojala. Pan kardinál George se živě zajímal o současný stav české katolické komunity v Chicagu a vyjádřil svoje politování

nad dosud nevyřešenými problémy kolem budovy českého Velehradu. Osobně také budovu Velehradu navštívil, pomodlil se v kapli a prohlédl si společenské místnosti Velehradu. Také se zajímal o historii církve v naší vlasti v době komunistické nadvlády i o současný stav církve u nás. Zvláště pak byl potěšen aktivním životem zdejšího krajanického společenství. Otec Hladík informoval pana kardinála o českých bohoslužbách, svatbách, křtech dětí i dospělých a o činnosti české školy a vydávání měsíčníku Hlasy národa i o službě pro Slovenské věřící a pan kardinál vyjádřil svoje uznání pro tuto práci. Na závěr své návštěvy na Velehradě popřál pan kardinál české katolické komunitě zdárný rozvoj a vyjádřil přání, aby starší generace, která má v sobě víru hluboce zakořeněnou, ji předávala mladé generaci, která Boha teprve hledá, a která vyšla z ateistického prostředí bývalého komunismu.

Mariánské poutní místo Hrádek u Vlašimi

Koste sv. Matouše v Hrádku

Ve středu Podblanické oblasti obklopené lesnatým pohořím, jímž se vine malebnými zátokami říčka Blanice, se nachází mariánské poutní místo Hrádek u Vlašimi. Hrádecký kostel zasvěcený svatému apoštolu a evangelistovi Matoušovi nechali postavit místní vладыkové - páni z Hrádku v polovině 14.století. Původní hrádecký kostel byl velmi malých rozměrů - na déku měřil asi 15 metrů, na šířku 8 metrů. Po přistavění kapli Panny Marie a sv. Josefa se jeho půdorys změnil na tvar kříže. Kostel sv. Matouše je nízká neslohová stavba. Presbytář má křížovou klenbu bez žebíř. Hlavní loď, stejně jako postranní kaple mají rovný strop. V roce 1765 byla pod patronátem města Vlašimi postavena mohutná kamenná věž s barokní cibulovitou střechou. Během posledních tří století došlo k mnoha zvelebením poutního místa, takže se stalo oblíbeným cílem poutníků z širokého okolí.

Hlavní oltář je barokní asi z poloviny 18.století a je po stranách zdobený vyřezávanými rozvilinami. Původní obraz sv. Matouše byl namalován Petrem Brandlem, ale pro svou zchátralost byl v roce 1902 nahrazen novým obrazem, který namaloval Otakar VI. Voráček ze Žižkova. V témže roce byl celý oltář opraven, natřen novými barvami a po-

zlacen. Na brankách jsou umístěny dvě barokní sochy - vpravo sv. Pavla a vlevo sv. Petra. V roce 1928 byl na hlavní oltář zakoupen kovový kříž s tělem Kristovým a v roce 1930 byl pořízen nový svatostánek.

V kapli Panny Marie se nyní nachází mariánský oltář přivezený z františkánského kláštera v Hájku u Prahy. Nalevo stojí socha sv. Vojtěcha, napravo socha sv. Václava a uprostřed největší skvost hrádeckého kostela - milostná socha Panny Marie s Ježíškem, která znázorňuje sedící Matku Boží s dítětem v náručí. Tato socha je asi 30 centimetrů vysoká a uvnitř dutá a pochází ze 14.století a byla vyřezána z lipového dřeva. Hlava je pokrytá plátnem a na něm je nanesena barevná polychromie. Dárce sošky byl pravděpodobně Jan Očko z Vlašimi, druhý pražský arcibiskup (1364 - 1380) a pozdější kardinál. V kapli dříve bylo šest mariánských obrazů z let 1904 až 1906, které ale byly později odstraněny.

Ke každému poutnímu místu patří také studánka. Hrádecká studánka se nachází v lese asi 400 metrů jihozápadně od kostela. K vodě této studánky měli poutníci od nepaměti velkou úctu a při poutích nezapomněli navštívit studánku, vykonat u ní pobožnost a napít se „vody Panny Marie“. Roku 1806 princezna Josefína Auerspergová těžce onemocněla a v prudké horečce spolkla železný háček. Když už jí žádný z doktorů nemohl pomoci, byla jí nakonec podána voda z této studánky. Josefína tuto vodu s důvěrou v Pannu Marii vypila a brzy na to se uzdravila. Na památku svého zázračného uzdravení nechala onen železný háček postříbřit a zavěsit na sošku Panny Marie. O 16 let později paní Anna Novotná z nedaleké Nemíže se u studánky vroucně modlila a přitom si ve vodě omývala svou ochromenou ruku a náhle se uzdravila. Kníže Vilém Auersperg dal postavit nad studánkou kapličku s obrazem Panny Marie. Nynější přestavba této kapličky z roku 1904 se honosí mozaikovým obrazem, provedeným rakovnickou továrnou na šamotky. Tento šamotek představuje hrádeckou Pannu Marii na nebesích a pod ní Hrádecký

kostel. Na horní části přední stěny můžeme číst nápis: „Marie, Máti, za nás lid v nebesích rač se přimlouvati!“

Poutě na Hrádek zmohutněly především po roce 1763, když se zde událo zázračné uzdravení. Svobodný pán Ptáček ze Chmelné přišel během svého života o rozum a od té doby nemyslel na nic jiného, než jak by mohl ukončit svůj život. Jednoho dne, kdy se zdálo, že je při smyslech, neustále volal: „Ved'te mne k Panně Marii na Hrádek!“ Na Hrádek ho skutečně přivezli a přivedli ho před oltář Panny Marie, kde vykonal vroucí pobožnost a po svaté zpovědi přijal Nejsvětější svátost oltářní. Tu náhle nabyt ztraceného rozumu a jako výraz vděčnosti Panně Marii hrádecké k ní putoval každou sobotu až do konce svého života. Tehdejší vláda tímto poutím příliš nepřála, neboť do ní začalo pronikat osvětenství. Aby odradila poutníky, kteří sem přicházeli, nařídila sejmutí sošky Panny Marie z jejího oltáře a její uložení do zapečetěné skříně v sakristii. Toto opatření však nebylo moc účinné a poutníků stále přibývalo. V roce 1790 panovalo v Čechách tak velké sucho, že se lidé obávali neúrody. Dne 23.června proto vyšlo velké procesí pode vedením vlašimského děkana Jana Pokorného na Hrádek, aby vyprosilo u Matky Boží potřebnou vláhu. Všechny ženy šly bez

Kaplička nad studánkou

Milostná šoška Panny Marie Hrádecké

ohledu na své společenské postavení bosé. V kostele sv. Matouše byla sloužena mše svatá a po ní bylo požehnání. Poté se kněží odebrali na faru. Zanedlouho se však vrátili, protože se z kostela ozýval křik a jakési zvláštní nadšení. Ženy totiž ve své náboženské horlivosti násilně otevřely v sakristii zapečetěnou skříň, kde byla od roku 1765 schována šoška Panny Marie a šošku postavily na její původní místo na oltáři a všichni ji začali vroucně uctívat. Zpráva o této události se donesla ke krajskému komisaři a okresnímu vikáři, kteří nakonec rozhodli, že šoška může být prozatím ponechána na oltáři. Od té doby tam stojí doposud.

Procesi přicházela v hojném počtu z Vlašimi, Benešova a jiných míst Podblanicka, ale i ze Sázavy, Uhliřských Janovic, Kutné Hory, Světlé nad Sázavou, Pelhřimova, Pacova, Vožice a Votic.

Závěrem uvádíme vzpomínku pana Josefa Přitasila, jednoho ze zakládajících členů naší České Misie v Chicagu, na jeho hrádeckou pouť.

Nepamatuji si přesně kolik mi bylo let, když jsem šel poprvé s maminkou na Hrádek. Obyčejně někdo musel zůstat doma, a tak to byl tatínek a František. Nebylo možné opustit celé hospodářství a dobytek, aniž by nikdo nebyl doma. Oni potom šli na jinou hrádeckou, ale každý

z naší rodiny se účastnil alespoň jedné hrádecké pouti.

Poprvé mě maminka musela každou chvíli nést na zádech, protože mě bolely nohy. Obyčejně jsme chodili na první hrádeckou, jak jsme tomu říkali. Mládež, totiž ti, kteří byli větší než my, chodila obvykle na druhou. Pamatuji si dobře, že jsme někdy šli s procesím ze Zdislavic. Samo sebou se chodilo pěšky, ale s kapelou tato cesta lépe utekla. Zpívaly se mariánské písně skoro celou cestu. Čtyři děvčata nesla sošku Panny Marie na nosítkách.

Nejprve jsme šli přes Zdislavice, kolem Rataj a přes Pavlovice, ke mlýnu na řece Blanici. Cesta od nás z Miletic trvala celé tři hodiny, takže to nebylo snadné. Někdy jsme si sundali boty, aby se nám lépe šlo. Od mlýna jsme šli po lávce přes řeku Blanici. Maminka nás držela, abychom nespádli do vody, protože jsme byli zvědaví, jak ta voda v řece teče. Na druhé straně jsme šli do kopce lesem až nahoru a tam byla většinou přestávka. Zde jsme si sedli a pojídali, co nám maminka připravila. Nic zvláštního, ale bylo to dobré a v přírodě to lépe chutnalo. Někdy to byly buchtíčky či koláčky anebo i chleba s máslem a vařená vajíčka na měkko. Na zapití přinesla v láhvi kávu anebo čaj. Ostatní lidé měli většinou to samé. Po odpočinku jsme šli do údolí ke studánce P. Marie, napili jsme se „živé vody“ a šli dál. Po cestě ke kostelu byly po jedné straně krámy se všelijakými věcmi - jako růžence, křížky, šošky svatých, pásky, obrazy a obrázky a také balónky,

opičky na proutku a všelijaká vycpaná a sádrová zvířátka. Nahoře u kostela byla hospoda, škola a několik hospodářských usedlostí. V kostele byla mše a někdy i venku, kde bylo vždy zajímavé kázání některého z kněží, kteří tam přijeli z různých farností. Bylo tam vždy moc hezky. Jako malé děti jsme tomu ani nerozuměli, ale maminka vždy dbala na to, abychom poslouchaly a abychom se modlily k P. Marii, aby nás chránila po celý život. Dnes mohu potvrdit, že se tak stalo. Byl to veliký dar, který nám mohla dát.

Na návsi na Hrádku byly také všelijaké obchody a na jeden si dobře pamatuji. Žena v něm prodávala studenou malinovou limonádu a na tu jsem se vždy těšil. Byla skutečně výborná. Ona hlásila svým silným hlasem, : "Malinová sladká od medu, studená od ledu, za šesták a po šestáku" (20 haléřů). Také zmrzlíny tam bylo dost a chutnala výborně, protože skoro vždy bylo velké teplo a nám to nějak zahnal žízeň. Také jsme se tam sešli s přáteli z celého okolí. Samo sebou každý z nás si chtěl něco koupit domů, abychom se pochlubili kamarádům, co jsme dostali. Potom nastala cesta zpět domů a zase jsme capali pěšky a znovu přes tu lávku řeky Blanice a potom jsme šli přes Pavlovice, Řimovice a Bolinu a přes kraj lesa domů. Rád na to vzpomínám.

Výtah byl pořízen z rozsáhlé seminární práce „Mariánské poutní místo Hrádek u Vlašimi“ abiturientky vlašimského gymnasia slečny Veroniky Klenotové, neteře pana Josefa Přitasila.

Hrádecká náves o pouti

Kostel svaté Anežky České v Chicagu

Pokračování ze str. 2

Po roce 1970 příchod Mexičanů do farnosti blahoslavené Anežky České se v následujících desetiletích proměnil v opravdové „stěhování národů“, až úplně proměnili „Českou Kalifornii“ a „Little Village“ (okolí 26. ulice) v opravdové životem překypující Maxiko. A tak Otcí Vojtěchovi nezbývalo nic jiného, než 1984 odejít do farnosti Panny Marie Svatohorské v Ciceru a posléze „Velehrad“ přemístit do bývalého kláštera českých benediktinek, v sousedství kostela, kde Česká katolická misie dosud pokračuje ve své pastorační činnosti.

Otec František Příbyl byl posledním farářem českého původu u blahoslavené Anežky české. Narodil se 30. prosince 1912, své dětství prožil ve farnosti sv. Františky Římské v Ciceru, odkud po vchození základní školy odešel na střední školu v benediktinském opatství sv. Prokopa v Lisle. Svá teologická studia absolvoval na univerzitě St. Mary of the Lake, kde ho 15. dubna 1939 Jeho Eminence chicagský arcibiskup George kardinál Mundelein vysvětil na kněze. Farářem u blahoslavené Anežky byl jmenován roku 1969, kdy se rapidně etnicky změnila. Otec František v poměrně krátké době byl schopen sloužit svým farníkům jak ve španělštině, tak i češtině a angličtině. Když v roce 1982 odcházel do penze, zůstal nadále zapojen do duchovní služby ve farnosti. Obzvláště si vymínil, aby mohl připravovat děti k první svatě zpovědi a svatému přijímání. Velkou radost mu připravila kanonizace Anežky České 13. listopadu 1989, kdy titul kostela byl změněn na svatou Anežku Českou. Otec František zemřel po srdečním záchvatu 13. prosince 2001. Mši svatou za spásu jeho duše tehdy obřadoval v přeplněném kostele sv. Anežky České chicagský arcibiskup Francis kardinál George a spolu s ním koncelebrovali čtyři biskupové, dva vikáři a přes 30 kněží. V kapli na hřbitově sv. Vojtěcha v Niles na žádost příbuzné Otce Františka paní Adély Vackové poslední „s Bohem“ v rodné řeči zesnulého pronesl náš český misionář Otec Dušan Hladík a na cestu do věčnosti jsme za-

zpívali Otcí Františkovi, poslednímu českému farářovi kostela sv. Anežky České svatováclavský chorál.

V současné době je farnost sv. Anežky České téměř výlučně farností španělskou a to opravdu kvetoucí. Farářem je Otec Matouš E. Foley, jemuž pomáhají dva kaplani Otec Filip Vaglienty

a Otec Diego Cadavid. O osmitřídní základní školu pečují Misionářky svatého Pia X. V neděli jsou ráno slouženy 3 mše svaté ve španělštině a jedna v angličtině, odpoledne tři ve španělštině a večer jedna dvojazyčně. Ve všední den je ráno mše svatá v angličtině a večer ve španělštině. Když jsem navštívil nedělní mši svatou ve 12 hodin, bylo v kostele obsazeno všech 800 míst v lavicích a mimo to se v bočních uličkách a vzadu tísnily další desítky přítomných. Vnitřní výzdoba chrámu zůstala v původním stavu, pouze na evangelní straně je nový oltář s obrazem Panny Marie Quadalupské. Před původním hlavním oltářem se svatostánkem je umístěn obětní stůl a na boku sedadla pro kněze a příslušující. Na kostele a farních budovách jsou nápisy St. Agnes of Bohemia a Sta. Inés de Bohemia.

Naproti hlavního kostelního vchodu přes ulici na budově bývalého pohřebního ústavu mne uvítal nápis Prince of peace - Principe de la paz (Kníže pokoje). Z vestibulu, kde na jedné straně je umístěna socha Piety a na druhé mohutný přes 3 metry vysoký kříž, se vchází do prostorné adorační kaple, kde je dnem i nocí neustále vystavena a adoro-

Kostel sv. Anežky České s farní budovou

vána Nejsvětější svátost oltární. Pro tento účel byla založena ve farnosti Nocturnal Adoration Society (Společenství noční adorace). V sousední místnosti je zařízen konferenční sál nazvaný Bishop Manz Hall, na počest nynějšího světícího biskupa, který byl farářem u sv. Anežky České po Otcí Františku Příbylovi.

5. června 2004 bude oslavovat farnost svaté Anežky české 100 leté jubileum, neboť přesně tento den před 100 roky byl zasvěcen této světici první zdejší kostel. V ten den zazní slavné „Te Deum...“ neboť bude zač děkovat a to především za udržení a prohloubení víry naší a našich předků Čecho - Američanů a za to, že v posledních 40 letech zde nachází duchovní posilu a druhý domov mexičtí přistěhovalci, a že si oblíbili naši svatou královskou dceru, jež se stala jak naší, tak i jejich mocnou ochránkyní. Slavnostní mši svatou v sobotu odpoledne ve 4 hodiny 5. června bude sloužit Jeho Eminence Francis kardinál George a spolu s ním bude koncelebrovat Jeho Eminence arcibiskup Daniel Kučera, který se ve farnosti sv. Anežky České narodil. Zveme srdečně naše krajany na tuto vzácnou slavnost.

Připravil Karel Chrobák

Rok svatého Lukáše

Pokračování ze str. 3

otcové (Didaché, sv. Klement Římský, sv. Ignác, sv. Polykarp), rovněž v seznamu Muratorio je třetí evangelium připisováno Lukášovi.

Že se Lukáš vyznal v lékařství dosvědčuje používání odborných lékařských termínů, které nacházíme též ve spisech starověkých řeckých lékařů. Také jste se jistě setkali s domněnkou, že Lukáš byl také malířem, že namaloval obraz Pána Ježíše a Panny Marie. Tato domněnka je ovšem nesprávná, neboť tzv. Lukášovy Madony jsou až z doby daleko pozdější z období byzantského. Skutečností však zůstává, že Lukáš vykreslil mistrně Ježíšův a Mariin obraz ne štětcem, ale perem v evangeliu.

Na rozdíl od sv. Matouše, který píše křesťanům ze židovství, píše sv. Lukáš pro křesťany z pohanství. Svědčí o tom i ta skutečnost, že vynechává aramejská slova nebo je nahrazuje řeckými, zeměpisně příliš nerozlišuje a označuje celou Palestinu názvem Judsko a o pohanech se všeobecně vyjadřuje mírněji nebo tyto pasáže vynechává, jako vyprávění o ženě kananejské (Matouš 15,21), aby pohano-křesťané nebyli dotčeni. Sv. Lukáš, podobně jako jeho učitel sv. Pavel, je uchvácen myšlenkou všeobecnosti spásy a milosrdnou láskou Spasitelovou ke všem lidem i hříšníkům. Třetí evangelium - Lukášovo - bývá právem charakterizováno jako evangelium Spasitele a milosrdenství. Vykupitelské dílo Kristovo, je u Lukáše spojeno s Ježíšovou láskou. Lukáš nám připomíná o Kristu, že se sklání k Samaritánům, hříšníkům a hříšnicím i opovrženým celníkům. Vyprávění o kající se hříšnici, o Farizeovi a celníkovi v chrámě, o kajícím se zločinci na kříži ukazují milosrdenství Kristovo v plném světle. Že Kristova láska opravdu nezná mezí nám ukazují podobenství hledání ztracené ovce, ztraceného peníze a především překrásné podobenství o marnotratném synu. Proto právem velký středověký italský spisovatel Dante Alighieri mohl Lukáše nazvat „vypravěčem o lásce Kristově“.

Lukášovo evangelium bývá také nazýváno evangeliem žen. Jak víme ze starých zpráv, byly v té době ženy podceňované, ale v evangeliu Lukášově mají čestné místo. Jsou to Alžběta; prorokyně Anna, vdova dávající svůj haléř do chrámové pokladnice, sestry Marie a Marta, dále ženy na křížové cestě, které projevují soustrast s trpícím Spasitelem (o nich se zmiňuje pouze Lukáš), a jsou to opět ženy, které zvěstují apoštolům radostnou zprávu o zmrtvýchvstání Páně (mužové zprávu těchto žen odmítají). Nejdůležitější ženou v Lukášově evangeliu je ovšem Panna Maria, kterou nám autor ukazuje jako Milostiplnou, jako Pannu a zároveň Matku Božího Syna a zde se podrobně dotýká událostí, které předcházely Ježíšovu narození a posléze vypráví řadu událostí z jeho dětství (kap. 1 – 2). Maria je velebena ženou z lidu (kap. 11) a konečně vidíme Marii uprostřed modlící se církve v první kapitole skutků apoštolských, které navazují na evangelium.

Jak sv. Lukáš pracoval, jak získával prameny, to nám ukazuje v prologu svého evangelia. Měl své předchůdce. Vedle zpráv ústních měl po ruce i záznamy písemné (jistě také od předcházejících evangelistů). Vedle písemných záznamů použil Lukáš i zprávy ústní. Zprávy o dětství Ježíšově pocházejí pravděpodobně přímo od Panny Marie nebo od apoštola, který se o Pannu Marii staral - od sv. Jana. Mnohou zprávu také jistě obdržel od svého učitele sv. Pavla a jiných osob blízkých událo-

stem, se kterými se setkával jako Pavlův průvodce na jeho apoštolských cestách. Proto jsou jeho zprávy věrné a spolehlivé, i když sám se s Ježíšem Kristem během svého pozemského života nesetkal.

Lukáš se nám představuje i jako historik. Své zprávy zasazuje do historického kontextu (za Heroda krále, Kviriniovo sčítání lidu, Tiberius, Poncius Pilát). Události svého evangelia spojuje se současnými dějinami a zaznamenává mnohé zprávy ze života Božského Spasitele, které bychom jinak neznali. Vystoupení Kristovo nemá jenom význam pro malou Palestinu, ale má význam pro celý svět. Sv. Lukáš, jak jsme si připomněli, je nazýván malířem a dle některých také i básníkem. Jemu vděčíme za barvitě líčení a scénérie: kajčnice pomazala nohy Páně, Ježíš na návštěvě u Marty a Marie, učedníci jdoucí do Emauz a něžná historie Ježíšova dětství. Evangelista Lukáš nám zanechal překrásné chvalozpěvy: Panny Marie u Alžběty (Magnificat), Zachariáše při narození Jana Křtitele (Benedictus) a Simeona při obětování Ježíše v Chrámě (Nunc dimittis) - ale i zpěv andělů nad Betlémem (Sláva na výsostech Bohu). Tyto hymny dodnes církev pravidelně používá v liturgii hodin nebo při mši svaté.

Sv. Lukáš užívá s oblibou protikladů: proti nedůvěře Zachariášově při zvěstování narození Jana Křtitele staví víru Panny Marie při zvěstování narození Ježíše Krista, kající hříšníci staví proti pyšnému farizeovi, Marii sedící u nohou Ježíšových chválí oproti Martě, která se věnuje jen pohoštění. Mohutný protiklad je v podobenství o marnotratném a dobrém synovi, boháči a chudém Lazarovi, nebo farizeji a celníkovi při modlitbě v chrámu.

Sv. Lukáš jako jemný psycholog dovede mistrně zachytit stavy a záchvěvy duše. Tak například s velkou jemností v perikopě o vzkříšení mladíka v Naimu poznamenává, že byl jediným synem matky, která byla vdova. Psychologické detaily jsou například i v parabole o milosrdném Samaritánovi.

Evangelista sv. Lukáš nám podává sice život Ježíšův, ale především chce vylíčit Boží vůli spasit svět. Na prvním místě nám podává svědectví víry a teprve na druhém místě historické zprávy. Lukáš je především teologem Božího úradku spásy. Chce ukázat, jak Bůh skrze Ježíše Krista v dějinách vede člověka ke spáse. Svoje líčení oživuje a zpřítomňuje monology a dialogy. Přímou slepou bezstarostnost cítíme ze slov boháčových: „Zbořím své obilnice a vystavím větší a tam složím svou úrodu i všechno své zboží a řeknu své duši: Duše, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočívej, jez, pij, vesel se.“ Sebevědomý farizej volá: „Bože děkuji ti, že nejsem jako jiní lidé.“ A pokorný celník prosí: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“ Ano, Bůh vede skrze Ježíše Krista člověka ke spáse.

V neposlední řadě musíme připomenout, že evangelium sv. Lukáše je též evangeliem Ducha svatého. Autor nám ukazuje, že příchodem Mesiáše začala doba Ducha svatého. Při zvěstování Panně Marii se dozvídáme, že Ježíš byl počat z Ducha svatého, podobně Alžběta při Mariině příchodu do Zachariášova domu osvěcena Duchem svatým velebí Matku Páně a stejně tak Zachariáš osvěcen Duchem svatým zpívá chvalozpěv při narození syna. Simeon z vnuknutí Ducha svatého přichází do chrámu, když tam Josef a Maria přinášejí obětovat Božské dítě. Ježíš sám působí v síle Ducha svatého (srv. Luk 4) a seslání Ducha svatého na apoštoly a jeho působení v prvotní církvi je následně rozepsáno ve Skutcích apoštolů. - Čtème a rozjímejme s užitkem tyto svaté knihy.

Doc. ThDr. František Janhuba

Svec & Sons

Funeral Home

Owned and Operated by the Svec Family since 1915

6227 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, IL 60402

Private Parking

(708) 484-2050

(773) 242-2027

Zde mluvíme také česky

Robert Vlach

Právní služby

1. dopravní přestupky včetně
2. jízdy v opilství
3. suspenze a revokace řidičského průkazu
4. bankroty
5. kup a prodej nemovitostí
6. rodinné záležitosti, pozůstalosti
7. emigrační záležitosti
8. trestní právo

Mluvíme česky

6904 W. Cermak Road
Berwyn, IL 60402
Tel. (708) 795 - 4400

„KARLIN WEDNESDAY DANCES“

admission only \$ 3 at the door

“2004”

“Czech food” from 5.30 - 7.30 PM

call for reservations: 216 - 661 - 4726

Dancing from 7.30 - 10.30 PM

Karlin Hall 5304 Fleet Ave, Cleveland, OH

For details call: 216 - 883 - 4760

CZECH CATHOLIC UNION

5349 Dolloff Road, Cleveland, Ohio 44127

Fraternal Life Insurance

Since 1879

1-216-341-0444

Elsie T. Malec, Secretary -Treasurer

Mary Ann Mahoney, President

Chicago Representatives

Loretta Moravec

1-708-484-3162

Dolores Jacklin

1-630-968-1292

Fr. Marik
Sons

Funeral Home of Berwyn

Slouží české komunitě čtyři generace

6507 W. Cermak Road, Berwyn, IL 60402

Phone: (708) 484 - 6310

Barbara Marik Baken - Director

Owned by SCI Illinois Inc.

Vděčná vzpomínka

19.května 2004 si připomínáme třetí výročí
úmrtí našeho milého duchovního Otce

Rev. Vojtěcha Jaroslava Víta OSB

Narodil se v Polici nad Metují v Čechách 2.února 1923.
V době 2.světové války vstoupil do benediktinského kláštera
v Praze v Břevnově a zde 14.září 1945 složil řeholní sliby.
V roce 1946 odešel na teologická studia do Belgie,
kde byl 29.července 1951 vysvěcen na kněze.
Protože se po komunistickém puči nemohl vrátit do vlasti,
odešel na misie do Afriky do tehdejšího Belgického Konga.
V roce 1961 přesídlil do Spojených států amerických.
Zde působil v duchovní správě u kostela sv.Prokopa v Chicagu,
později spoluzakládal středisko Velehrad v blízkosti kostela sv..Anežky České,
které později přenesl do Ciceru ke kostelu Panny Marie Svatohorské.
Téměř 40 let zajišťoval českou duchovní správu pro naše krajany v exilu.
Byl iniciátorem a 25 let šéfredaktorem českých novin Hlas národa.
Za svou práci v exilu byl vyznamenán prezidentem
České republiky Václavem Havlem řádem T.G. Masaryka.
Po vykonané práci odešel na zasloužený odpočinek do Prahy
a při své opětovné návštěvě USA byl 19.května 2001 povolán na věčnost.
Je pochován na klášterním hřbitově benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle.
Vzpomínkovou mši svatou budeme za něho obětovat u Panny
Marie Svatohorské v Ciceru v sobotu 15.května 2004 v 6.30 hod. večer.
Děkujeme všem, kdo si na něho v modlitbě vzpomenou s námi
Fr. Dušan Hladík a přátelé z České Misie v Chicagu

Upřímná vzpomínka

2000
6.května
2004

*V těchto dnech s bolestí v srdci a nesmírným steskem,
který čas nikdy nezahojí, vzpomínáme odchodu
mého milovaného manžela, otce a dědečka, pana*

Emila Hrácha

Vzpomínková mše svatá za něho bude sloužena
v kostele Panny Marie Svatohorské v Ciceru
29.května 2004 v 6.30 hod. večer.

Děkujeme všem, kdo si na něho vzpomenou s námi.

Marie Hráchová, manželka
Josef, Vašek a Emil, synové
a 6 vnoučat

Úmrtní oznámení

*S bolestí v srdci oznamujeme všem přátelům a známým,
že nás navždy opustil náš otec, bratr, švagr, strýc,
dědeček a pradědeček, pan*

František Třešňák

Zemřel dne 1. května 2004
po dlouhé nemoci ve věku 79 let

Rozloučení s naším drahým zesnulým
se konalo 6. května 2004
v Čermákově pohřebním ústavu.

Jménem pozůstalých:

Eva Třešňák, manželka
Anna a Arnošt Bulíř, dcera a zeť
Alena a Jaroslav Uhlíř, dcera a zeť
František Třešňák, syn
Paul a Janine Bulíř, Ellen a Michael Uhlíř,
William a Michelle Ruska, vnoučata
Emily, Abigail a Thomas Bulíř, pravnoučata

100 let od úmrtí Antonína Dvořáka

ANTONÍN DVOŘÁK

Antonín Dvořák se narodil 8. září 1841 byl význačný český hudební skladatel a spolu s Bedřichem Smetanou zakladatel české moderní hudby. V letech 1874 až 1877 varhaník u sv. Vojtěcha v Praze. V roce 1878 vyšly u nakladatele F. A. Simrocka v Berlíně Moravské dvojzpěvy a I. řada Slovanských tanců. V letech 1884 až 1896 podnikl devět uměleckých zájezdů do Velké Británie, kde řídil své skladby, od roku 1892 byl tři roky ředitelem Národní konzervatoře v New Yorku. Od roku 1895 působil opět v Praze. Těžiště jeho tvorby je ve skladbách symfonických. Z díla: devět symfonií, symfonické básně (např. Vodník, Polednice, Zlatý kolovrat, Holoubek), Slovanské tance, Slovanské rapsodie, instrumentální koncerty, oratoria a kantáty (Hymnus - Dědicové Bílé hory, Stabat Mater, Svatební košile, Svatá Ludmila, Rekviem), opery (např. Šelma sedlák, Jakobín, Čert a Káča, Rusalka), komorní skladby, písně (cykly, např. Večerní písně, Cigánské melodie, Biblické pís-

ně), skladby klavírní (např. Valčíky, Humoresky, Slovanské tance). Antonín Dvořák zemřel před 100 lety, 1. května 1904. (Cyrilometodějský kalendář 2004)

VZPOMÍNKA NA SVATOVOJTĚŠSKÉHO VARHANÍKA

Dvořák, varhaník na kostelním kůru u sv. Vojtěcha v Jirchářích, a já, vokalista na témž kůru. Když jsem s ostatními hochy rozdál noty před velkou mší, nahradil popraskané struny novými, natřel smyčce kalafunou a zavěsil rohy a trompety na hřeby u pultů, objevil se pravidelně Antonín Dvořák. Nevšiml si nikoho, nepozdravil a usedl ihned k varhanám. Hrací stůl starého nástroje byl umístěn stranou, varhaník musel sledovat pohyby ředitelovy taktovky v zrcadle nad klávesnicí zavěšeném, a tak obrácen byl sedě u varhan ke sboru, řediteli i všem účinkujícím zády. Proto vídal jsem tvář Dvořákovu jen zřídka, ale vzpomínám si, že mně, dítěti, ten přísně pohlížející, stále vážný a divnými myšlenkami zabraný muž naháněl strach.

Pravil jsem již, že nikdo netušil, jak velký umělec zastává chudičké místo varhanické u sv. Vojtěcha. Improvizace Dvořáková byla jistě harmonicky správná, nikoli všední, ale neopravňovala k úsudku vynikajícího nadání. Já ovšem nebyl schopen kritizovati hru mistrova, ale vím, že otec můj, jenž byl tehdy ředitelem chrámové hudby u sv. Vojtěcha, častěji o ní v ten smysl vyprávěl...

Tenkrát nevěděl nikdo o tom, že chudý varhaník svatovojtěšský s měsíčním platem desíti zlatých ve svých řídkých volných chvílích sedí za stolem a pilně pracuje na velké opeře, tím méně tušilo se, že uchovává doma celou řadu partitur, mezi nimi „Hymnus“ na slova Hádkova a geniální „Stabat Mater“, díla, jimiž se měl o několik let později proslavit v celém vzdělaném světě.

Josef B. Foerster,
Dvořák ve vzpomínkách a dopisech
(Topičova edice 1941)

KOMPONISTA HLUBIN

Koncem roku 1948 napsal Zdeněk Nejedlý ve svém časopisu Var článek „Slovo o náboženství“, kde tvrdí, že náboženství, včetně náboženského umění, je dávno jen prázdnou formou a dokazuje to mimo jiné na díle našeho předního hudebního skladatele. Píše: „Kdo zná skutečně náboženskou hudbu středověku a někdy ještě i baroka, ví, jak přímo na hony je tomu vzdálena tato, jen na kostelno nabarvená, ale v jádře světská hudba Dvořáková.“

Nejsem žádný hudební znalec, ale neobyčejně mne oslovovaly Dvořákovy Biblické písně. Jevily se mi naopak jako v jádře hluboce duchovní. Proč by jinak zhudebňoval Žalmy? Navštívil jsem proto Josefa Bohuslava Foerster, jehož mužské sbory jsem miloval a věděl o něm, že je zbožný. Poprosil jsem ho o rozhovor o náboženském umění. Foerster se zastal Dvořáka a duchovního obsahu jeho hudby. Jsou i jiné cesty, nejenom přes barok. Citoval mi slova Ježíšova „Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdo plní vůli mého nebeského Otce.“ - „Není třeba jakkoli se dovolávat Boha, ale plnit jeho vůli. To platí i o náboženském umění.“

Ve své knize „Co život dal“ píše Foerster: „Kdo byl účasten života Dvořákovy - buď Bohu dík, mně dostalo se toho štěstí - pochopil, kde měla svůj původ ona převzácná krása jeho hudby, jež vyluzuje nový tón na harfě českých geniů a z níž vycitujeme posvátný dotyk Tajemna, závan věčnosti. Tři vlastnosti mistrovy vystupují nad jiné výrazněji v životě Dvořákově: jeho pravdivost, jeho úžasná pilnost a jeho dojemná zbožnost.“

K této poslední vlastnosti se pojí malá epizoda, týkající se jeho opery Rusalka. Libreto mu dodal Jaroslav Kvapil. Dvořák měl výhradu proti jedné frázi v princově árii „Zaklínám Boha i běsy“ s tím, že jako věřící křesťan nebude proklínat Boha. Nechal se však přesvědčit, že zaklínat má jiný smysl než proklínat.

Antonín Dvořák byl skladatel český (opery Jakobín a Rusalka), slovanský (Slovanské tance) i světový (Symfonie z Nového světa). Přitom z celého jeho díla, nejen z jeho Stabat mater a tematicky příbuzných skladeb vyzařuje podmanivou melodičností to, o čem píše ve zmíněné knize Foerster: „Hudba Dvořákova, hudba nepomíjející krásy a svrchované citovosti, utvrzuje v nás sladkou a utěšující víru v existenci Vyššího, duchového světa, jehož podobnostvím jsou věci této země.“ *Miroslav Matouš*

HISTORKA NA ZÁVĚR

Když ještě Antonín Dvořák bydlel v Nelahozevsi, jezdil do Prahy vlakem. Při těchto jízdách vznikla jeho slavná Humoreska, mající rytmus vlakových kol. Při dokončování díla přišel jednou po příjezdu na Masarykovo nádraží Dvořák k strojvůdci a povídá nakvašené: „Safraportský člověče, pokaždé jedou v jiném taktu. Posledně to jeli allegretto a dnes zase andante.“ *Karmelitánský kalendář 2004*

Kostel sv. Václava ve Spillville ve státě Iowa, kde hrával Antonín Dvořák za svého pobytu v USA.

Společnost pro Vědy a Umění (SVU) Chicago

srdečně zve své členy a přátele na zajímavý večer
v **pátek 21.května 2004 v 7 hodin večer**
v **budově MidAmerica Bank (4. patro)**
5900 W. Cermak Rd. Cicero

Námět večera je:

VIETNAM - 25 YEARS AFTER THE CONTROVERSIAL WAR

Pořad uvede Ing. Václav Kureš, který navštívil „Land of the Dragon“ jako turista a během tří týdnů procestoval Vietnam od Pekong Delta k Halong Bay. Ke svému překvapení se Ing. Kureš během své cesty nesetkal se žádnou záští proti Američanům. Ing. Kureš nám promítne své vlastní video a doplní osobními poznatky a zážitky z návštěvy této zajímavé země.

Nenechte si ujít tuto jedinečnou příležitost shlédnout s naším hostem tuto vzdálenou zem.

Dobrovolný dar \$3.00.

Věra Rokničová, Jednatelka SVU Chicago

P.S. Tato schůze je poslední před prázdninami.

Sledujte TV Channel 28

PRVNÍ ČESKO-AMERICKÁ TELEVIZE

Czech-American TV Herald (Hlasatel)

vysílá od 23.května 2004 každou neděli
v době od 4:30 pm do 5:00 pm

pro česko-americkou komunitu
v českém a anglickém jazyce
informace z krajského života,
televizní dokumenty Johna Honnera,
rozhovory se zajímavými osobnostmi,
sváteční slovo Rev. Dušana Hladíka,
českou hudbu a mnohé další.

Všechny pořady můžete též získat trvale na
videokazetách VHS jako Hlasatel - Videožurnál.

Bližší informace: 708 - 813 0028

Omlouváme se za opožděné vydání tohoto čísla Hlasů
národa, které bylo způsobeno technickou závadou
na naší laserové tiskárně, na níž měsíčník tiskneme.
Děkujeme za pochopení. *Redakce Hlasů národa*

Rodným krajem Českomoravské vysočiny

Českomoravská vysočina jako svébytná součást historických zemí Českých a Moravy upoutá zvědavého návštěvníka rozmanitostí krajiny, zvedající se v nadmořských výškách mezi 700 až 800 metry i výše. Rozprostírá se na celém pomezí moravsko-českém od severu k jihu a má přirozený vliv na počasí v jednotlivých ročních obdobích. Tvoří také rozvodí, dle něhož část pramenů vodních směřuje na straně české do povodí Labe a na straně moravské do Dunaje a Černého moře. Vzhledem k takto výše položeným oblastem se vždy říkalo, že zde je více kamení než chleba. Lidé jsou zde velmi pracovití a vyznačující se houževnatostí a vytrvalostí. Chudá zemědělská půda je tomu naučila, a tak mnozí rodáci dosahovali pracovních úspěchů, ať již stáli v oblasti průmyslu, zemědělství, kultury či umění. Tito lidé nám zde zanechali minulost, o kterou se opírá i současnost.

Z význačných osobností kultury a umění vzpomínám z let svého mládí v Pelhřimově na paní Annu Hostomskou, která se věnovala zcela hudbě a posluchači rozhlasu ji dobře znali jako pořadatelku hudebních pásem i jako vykladačku hudebních děl a čtenáři znají její knihu *Kouzelný svět hudby*. V domě Hostomských si otevřel cukrárna Vilém Lipský, Otec Oldřicha Lipského, filmového režiséra a Lubomíra Lipského, herce městských divadel pražských. V tomto domě se sházeli zpěváci a herci, chodil sem i známý herec Eduard Kohout.

Podobně na faře u děkana Františka Vaňka se scházela umělecká „smetánka“ výtvarná. Svědčí o tom i Bilkova křížová cesta v bartolomějském chrámu a krásný pískovcový reliéf „Magnificat“ zdobící děkanskou zahradu, představující Madonu mezi lilijemi. I básník Otakar Březina se potěšil pohledem na toto dílo.

V Pelhřimově měli své kořeny i další umělci – vynikající malíř Josef Šejnosta nebo básník a spisovatel Antonín Sova. Zde se setkáváme s mladostí známého Karla Havlíčka Borovského, jehož matka pocházela z blízké Horní Cerekve a manželka Julie byla z lesnické rodiny z Obořiště. A mohli bychom jmenovat mnohé další osobnosti kultury, sportu i úspěšného podnikání.

Mluvíme-li o Pelhřimovu, neměli bychom zapomenout ani na Pelhřimovské lesy, které jsou co do rozlohy a krásy zařazeny na třetí místo v republice za lesy beskydskými a piseckými. Právě do této krásné přírody a mezi její lid nás zavádí i známá knížka děkana Františka Vaňka „Na krásné samotě“, jejíž děj se odehrává na slavném poutním místě Vysočiny – Křemešniku. Na této samotě žije humorný kantor zlatého srdce a český vzdělaný kněz. Žijí v chudobě. „Ale láska, která na každém kroku kameni v růže mění“ jim podává kousek šťastného ráje. Zde tak Vaněk vlastně vytváří křesťálově čistou píseň lásky k člověku, přírodě a Bohu, píseň, kterou čtenář sleduje s napětím v srdci jako každé horoucné umělecké dílo. Tady, ale nepramení jen tato píseň lásky k Bohu, přírodě a člověku, ale i z opravdové studánky s křesťálovou léčivou vodou začíná svou pout' potůček do říčky Bělé. Také Bohuslav Martinů ve svém Hudebním díle „Otvírání studánek“ oslavuje tuto čistotu přírody i lidské duše. Ba i v básni „Znám křesťálovou studánku“ oslavně básník hovoří o této čistotě. A k této čistotě se vždy o slavnosti Nejsvětější Trojice ubírají poutníci zdaleka i z blízka na Křemešník, aby očistili svou duši, ztepilé nevěsty si zde vyprošují

svého ženicha do šťastného manželství, mladé maminky pak zdraví pro své děti a všichni společně s ulehčenou duší i tělem děkují svému Bohu za tyto dary. My jako děti jsme se zvědavostí sledovali tato procesí a doprovázeli za vesnici.

V naší škole nás učili znát Boha a vlast, a také nás učili povětivosti, spravedlnosti a lásce k bližnímu. Již tato škola vstúpila svým žákům úctu k dospělým a starším občanům, lásku ke své vlasti, humanitní demokracii a křesťanskému životu. Jsme generace, které bylo souzeno procházet životem v dějinném pohybu již první světové války, šťastných roků vzniku republiky za vedení Tomáše G. Masaryka, pak Mnichov a strašná německá totalita, druhá světová válka a trochu málo naděje, a rok 1948 s krutou komunistickou totalitou, u mnohých z nás ztráta zdraví, majetku, svobody, u jiných z nás ztráta života. Je toho příliš pro jedno pokolení.

Jsme na sklonku života a další generace je v nejistotě, neboť znovu a znovu bez ohledu na zákon 198/93 o zločinnosti komunistické ideologie i existující strany hrozí návrat k totalitě i dnešní generaci. I nejvyšší státní představitelé, poslanci, ministři si podávají ruce s komunisty u nálevních pultů aniž by připustili, že si připravují cestu do koncentračních táborů a věznic, neboť komunisté se nikdy nevzdají této Marxem a Leninem hlášané ideologie a tudíž i praxe. Marné je volání politických vězňů, mládeže i exulantů v zahraničí po zrušení komunistické strany a její činnosti.

Vzpomínka na rok 1918 nás zavádí v knize Svědectví doby do dětských let, kdy byla vyhlášena Československá republika, kdy jsme tak skotačili na návsi, na níž se hloučkovali lidé, moji starší sourozenci měli narychlo zhotovené praporky k oslavám ve škole, měli jsme radost z toho ruchu, aniž bychom chápali význam události. Starý Váně k nám přistoupil, pohlídal po vlasech a řekl: „Přeji vám děti, aby vám ta radost vydržela po celý život. Nesplnilo se jeho přání, ani nebylo naplněno úsilí politických vězňů k návratu ke skutečné demokracii. Komunistům nikdo nebrání v jejich rozpínavosti, naopak denně vystupují v televizi a mluví do státních věcí a tím, aniž by to zakrývali jsou připraveni k převzetí moci a nastolení diktatury se vším všudy.

Vzpomínáme na rodný kraj, vesnici, sousedy a pospolitý život lidí tam, na morálku, kdy podání ruky mezi sousedy platilo více jak směnka. Na tehdejší mládež, dožínky a poutě na Křemešník. Práce a radost vesnického lidu, i každodenní život - to vše zmizelo. Dnes na návsi nepotkáš dítě a mládež, škola je zavřená, je mrtvo. Má rodná obec Janovice měla za mého mládí 36 čísel, měla svého starostu a žila demokratickým životem. Každá úřední návštěva se u starosty zastavila, on vedl rekruty k odvodu, radil sousedům, řešil i jejich rozpory, došlo-li k nim. Člověk v takové obci byl nezávislý, jehož citový vztah k jeho rodinné půdě a majetku byl tvůrčí silou jeho práce a myšlení. Pan František Haruda, kronikář obce, mi v dopise napsal, že Janovice i okolní obce vzdálené i 12 až 15 kilometrů od Pelhřimova se staly součástí tohoto města, prý jako výraz demokracie a finančních zájmů. No nevím, zda toto je výraz demokracie, když o obci rozhodují lidé ze vzdáleného města. Otec Františka Harudy byl v Janovicích starostou a jeho syn vyrůstal při jeho úřadování a jednání, a jako zvědavý chlapec dával na všechno po-

zor, a tak se z něho stal „písmák“ dřívější doby, jak je známe od Jiráska z jeho historických románů. Takových vzdělanců by Vysočina potřebovala více.

Když u mě natáčela televize v rámci programu Jana Šterna „Dokud je čas“, vložil jsem tam i příběh z dětství, kdy můj starší bratr nás mladší strašil historkami o loupežnících a říkal: „Jen počkejte, až sem vtrhnou bolševici, vydrancují vesnici, vás i dospělé odvedou do lesů, někoho zabijí a všechno vykradou.“ Netušili jsme tehdy, jak blízko je to proroctví budoucnosti. Tehdy si dospělí lidé šeptali, že do jisté rodiny v Janovicích dochází jakýsi agent, schůzují a něco tajemného projednávají. Dnes víme o co šlo.

Českomoravská vysočina je také známá chovem dobytka. Pohorské pastviny, louky při potocích a říčkách, pěstování jeztele a hlavně brambor, kterým je toto zemědělství obdařeno půdou ve vyšších polohách, to vše bylo a snad je dobrým základem této činnosti. Proto tam také vyniká masný průmysl, který dospěl od živnostenských dílen řeznických až k rozsáhlému zpracování továrnímu. Známé jsou kostelecké párky, které byly rozvázeny po celém státě i velká část produkce šla na vývoz. Další továrny byly ve Studené, Strmilově a okolí, jimž položila základ rodina Satrapů. Pamatujeme dobu, kdy na nádražích přicházeli číšníci a voláním „Horké párky, pivo“ nabízeli tuto pochoutku, a nebo volali přímo „Kostelecké párky“.

Některé továrny zakládaly své vlastní prodejny ve městech, ale i v menších místech, dodávaly do restaurací a jídelen. Pro konzumenta však nejvýhodnější byla restaurace, při níž bylo i řeznictví. Tam byl oběd nebo večeře nejlevnější, protože majitel si dojel sám do vesnice, tam si odkoupil vepře nebo tele, případně ovci, jehně nebo na jaře kůzlátka. Byl široký výběr masa za nízkou cenu. Také např. dršťková polévka byla k dostání všude, jak v restauracích, tak i malých hospodách a jídelnách za lidovou cenu a návštěvníci jarmarků, trhů a jiných událostí, které je do města přivedly, obdrželi plný talíř dršťkové polévky v níž byla hromada drštěk, bílých, měkkých a chutných. Taková porce mnohým postačila jako oběd s jedním rohlíkem a malým pivem. A proč se o tom, jako o zdánlivě banální věci zmiňuji? Dnes, kdy měl čas pokročit k lepšímu je cena masa pro normálního člověka nekřesťansky vysoká, dršťková polévka není k dostání a čisté dršťky u řezníka nejsou vůbec. Koupil jsem nedávno dršťky za 80 Kč za 1 kilo – šedivé, zmrzlé, nechutné. Na trhu je k dostání jen vepřové a dělená drůbež v průměru za 100 Kč za 1 kg. A my vzpomínáme, jak zemědělci zakládali Hospodářská družstva, jejichž byli členy, a tak jejich produkce masa i výrobků šla rovnou od výrobce ke spotřebiteli. Je jistě chybou, že právě oni nepřevzali nynější masokombináty a jiné prostředníky jejich produkce do svých rukou. To je jediná možná cesta, jak zabránit předražování základních potravin denní potřeby nynějšími zbytečnými zbohatlíky. Vždyť dnešní spotřebitel není jen poslanec nebo ministr, či tunelář, ale i švadlena vydělávající pouhých 4.000 Kč měsíčně nebo invalidní důchodce s rodinou, který má jen o málo více. Selský stav byl zničen, rozbit, „zlí kulaci“ ze svých hospodářství vyhnáni nebo uvězněni a zůstali jen „dobří“ soudruzi, jak v zemědělství, tak v masokombinátech a jiných podnicích.

Jsmo svědky hromadného ustájení a chovu hovězího dobytka, ale také nemoci těchto chovů, při nichž je nutno porazit stovky kusů dojných krav a spálit v kafilériích, nebo následkem epidemie takto ztratit i celý chov vepřového dobytka. Zůstávají

nám jen vzpomínky na jednotlivá rodová hospodářství, v nichž byl chov dobytka veden v čistotě, v počtu dle rozsahu a výměru luk, pastvin i pěstování jiných krmiv bez chemikálií. Čistá sláma, brambory, řepa a jiná rostlinná krmiva. A výsledek výborné voňavé hovězí i vepřové maso.

Vzpomínám ještě na jeden příběh z dětství. Ke starostovi obce Janovice přišel jednoho dne zájemce z města, že by si rád zaplatil, kdyby mu starosta pronajal potoky v lukách v katastru obce. Starosta mu řekl: „Potoky vám kvůli lovu neprodám, protože to je eldorádo našich kluků. Oni tam chytají své okouny, bělice, raky a pstruhy. A to jim nemohu brát, neboť tato jejich záliba je drží při vesnici i při práci.“ Tak byli moudří starostové. Viděli dál než jen na okamžitý prospěch.

Vysočina byla vždy také rájem houbařů. Již koncem května jsme chodili na první hříbky do Strnadova borového lesa. Měly černé hlavy, byly zdravé a velmi chutné. V dolním smrkovém lese byly lišky a později vyrůstaly v celých políčkách v hojném počtu. Letní houbařská sezona byla bohatým darem přírody – jaké množství všech druhů hříbků, křemenáků a březáků, které rostly na každém pastvišti, při cestách pod břizami, syrověnky a ryzce. My jsme nepotřebovali znát jiné houby, měli jsme dostatečné množství hub běžných, zejména hříbků. Nejvíce hub bylo v srpnu a v září. Ráno, než jsme šli do školy „skočili“ jsme do lesa a přinesli dvě plné tašky hub. Někdy řekla maminka hochu, skoč na Blantovo pastviště pro nějakou houbu do polévky. Hoch šel jako se do zahrádky chodí pro zeleninu a přinesl 8, 10 březáků, 23 křemenáče a byla bramboračka. Také někdy pan řídící Malecha nás vzal k lesu v hodině tělocviku a zase houby a houby. Nasušili jsme tři pytle od mouky hub na zimu a ty visely nad chlebovou pekárnou, takže vydržely až do příští sezony.

Velkou událostí a radostí byly na vsi odvody branců. My kluci jsme je očekávali před vesnicí. Přiváděl je starosta a ti kteří byli odvedeni, byli ověnění umělými květinami. Přicházeli s hudbou a zpěvem a my jsme je doprovázeli. Když před Velikonocemi „odletěly zvony do Říma“ nastoupili kluci se svými klapáčkami a řehtačkami a obcházeli jednotlivá stavení. Vánoce prožívaly děti ve znamení bohoslužeb, návštěvou kostelů a jeslíček a pak zimních radovánek. Sněhu bývalo na Vysočině hojně, často jsme v závějích až 2 metry vysokých dělali tunely, jimiž jsme probíhali.

Tak léta ubíhala v jistotě Masarykovy humanitní demokracie až někdy v roce 1934 nebo 5 se objevilo nad Pelhřimovem letadlo s hákovým křížem. Lidé vybíhali z domů, obchodů i kanceláří a instinktivně s hrůzou pohlíželi na ten zjev, jako předpověď zla a konec jistoty. O tom, co následovalo bylo napsáno mnoho knih. Druhá světová válka – 50 milionů obětí, hrůzy a děs. Ale ani po pádu nacizmu nebylo jistoty. Únor 1948 s komunistickou totalitou pokračoval v represii života jak venkova, tak i v oblastech všech činností.

Tato dějinná epocha si vyžádala přes 100 milionů obětí, jak dokládá černá kniha komunismu. Mohu jen s básníkem Josefem Kostohryzem říci: „Vrátím se k Tobě, ó Bože můj Otče, do chrámu půjdu a břemeno složím, dozadu stoupnu si, vždyť jinam nesmím a jinde bych nemohl plakat. Udělám znamení kříže... a tam v dále v měsíční záři se rybníky lesknou a výše jen zamhlená prázdnota nebes, kterou jsem škvírou svých smutků i v pádu závratném mřížemi vězení vídal a mé srdce hlasitě mlčelo maminko.“

Josef Dolejší, Písek - Česká republika

Půlnoční autobus

Zelený autobus se doplží k chodníku a s lehkým skřípnutím zastaví; o kousek dál za ním dýchavičně pokulhává autobus druhý. Řidič, kterému říkají Joe si otře čelo bílým kapesníkem a zhluboka vydechne.

Je dusno. Vzduch tíží jako bába sváteční peřina; nepomohou ani drobné záchvěvy větru, který v krátkých intervalech naráží na košaté koruny stromů. Noční opona pozvolna přikrývá našedlou hradbu mrakodrapů; město se ukládá ke spánku.

Joe natáhne ruku a naučeným pohybem otevře dveře autobusu. „Tak prosím, panstvo, NASTUPOVAT!“

Pestrá lavina těl se rozpůlí ve dvě a rozprskne do stojících autobusů.

„Najděte si svá původní místa! Jestli jste přijeli dvojkou, musíte do druhého autobusu. Výměna míst se nekoná. Prosím, panstvo, ať můžeme jet domů.“

Stařenky o holích, dýchaviční pání s pivní zátěží, maminky s dětmi; několik mladíků, kteří se tváří, jako když sem nepatří, pomalu nastupují do nitra autobusu.

„Kolikpak to máme hodin, pane řidičí,“ volá zvenčí mladší řidič druhého autobusu.

„Ještě není půl jedenácté, pane kolego. Jestli vyrazíme během několika minut, budeme doma po jedenácté.“

Joe si znovu otře čelo. Lehký proužek potu se mu sune po tváři a měkce dopadne na bílou naškrobenou košili.

„Také už toho máte dost, vidíte, pane řidičí,“ soucitně ho osloví prošeďivělá paní v druhé řadě.

Joe mávne unaveně rukou. „Ale stálo to zato, že? Letošní ohňostroj se opravdu vydařil. Byl zatím nejlepší, jaký jsem kdy viděl.“

Z útrobu vozidla se ozve pochvalné zamručení. Jen hranatá žena sedící u nouzového východu projeví nesouhlas. „Byl-nebyl! Hlavně abychom už byli doma! Můj lékař mi nařídil, že musím každý den o desáté vzít dvě tablety na vysoký tlak. To už asi nestihnou, myslela jsem že budu dávno doma.“

Řidič pokrčí rameny. Kdyby tak byl

každý přesný na sebe, jako to vyžaduje od druhých, byl by ráj na zemi!

Do autobusu nastoupí blondýna v policejní uniformě.

„Musím spočítat přítomné, jestli jsou všichni na svých místech, pane řidičí. Pak můžeme vyrazit.“ Protlačí se až k zadním sedadlům a hlasitě počítá. Zvolnává; něco tu nesouhlasí... Zastaví se, vrátí se dozadu, znovu počítá.

„Pane řidičí, máme přespočet. O jednu osobu navíc. Někdo si k nám přisedl.“

Řidič s povzdechem vstane a následuje blondýnu do nitra autobusu. Děvčátko v růžových šortkách pozorně naslouchá rozhovoru dospělých.

„Babi, proč mu lidé říkají ‚pane řidičí‘, když se jmenuje ‚Joe‘? To proto, že řídí autobus?“ šeptá prošeďivělá paní. Žena zavrtí s úsměvem hlavou. „Ale kdepak, beruško!“ Pan Joe je přece ředitelem naší školy. Během roku ouřaduje ve škole a v létě si přivydělává řízením autobusu.“

„A proč?“ Dětské myšlení naráží na realitu života.

„Má čtyři děti, nestačí je všechny uživit.“ Dítě nechápe. „To oni tolik snědí?“ „Tak nějak.“ Žena pokrčí rameny. Nemá cenu vysvětlovat. „Také jednou budeš dospělou!“

Joe se pomalu vrací. U třetí řady se zastaví. „Paní, vy sem nepatříte. Vy jste s námi nepřišla.“

Je hrdý na svou paměť. Co jmen si musel za ta léta zapamatovat, co dětí i dospělých poznal za ten čas.

Oslovená žena dělá, že neslyší. Dívá se do tmy, počítá neony a prohlíží zlatem protkaný baldachýn nebes.

„Paní, musíte vystoupit, s námi jet nemůžete.“ důrazně opakuje Joe. Konečně se zvedla. Unaveně se podívá na řidiče, chce něco namítnout, ale jazyk jí zdřevěněl; jen cosi zamumlá a nejistým krokem se potácí k východu.

„To je nějaká cizinka,“ šeptá žena sedící naproti. „Chudák, asi neumí anglicky.“

„Jakápak cizinka,“ zaburácí mužský hlas z opačné strany. „Vždyť je opilá, podívejte se, jak plete nohama!“

Autobusem to zašumí a párek mladíků se rozchichotá. Pěknou opici si přinesla panička! Dva tucty krků se natáhnou směrem k neznámé ženě.

Řidič zaklapne dveře a nastartuje. Konečně můžeme vyrazit! Anebo ne?

Venku se ozvou uspěchané kroky. Řidič z druhého autobusu zabouchá na dveře. „Pane řidičí, počkejte ještě! Chybí nám jeden pasažér. Nemůžeme bez něj odjet.“

Joe unaveně otočí klíčkem. Copak se odtud dnes nedostaneme? Několik zvědavých cestujících vyběhne ven na zvědy. Muži se radí, mladí nabízejí pomoc. Prohlédneme blízký park, uvažují, zaskočíme k jezeru. Ve tmě může člověk upadnout, zlomit si nohu, spadnout pod auto. - Jezero šumí, vlny nervózně bubnují na okraj betonu, v křoví cvrkají cvrčci. Vzduchem se chvějí struny noční rapsodie. Neslyšíte volání o pomoc? Netopí se někdo v jezeře?

Joe je pragmatik. Nutno věci vzít po řadě.

„Kdo vám vlastně chybí?“ Ano, kdo? - muž, žena, anebo dokonce dítě? Koho máme hledat? Hlavy semknuté, počítají, radí se. Komu chybí partner, partnerka?

„Má někdo seznam cestujících?“ Ne nadarmo je Joe ředitelem školy. Musí znát všechna mláďata, učitele, personál. Musí si vědět rady v každé situaci. - Blondýna v policejní uniformě prohlíží černý notes, vyvolává jména, zaškrtné přítomné. Jedno, jediné jméno se setká s tichem: „Stan Gomolka! Máme ho v seznamu; kde je?“

Stan! Noční ulici to zašumí, jako tajné heslo. Kde je Stan?

Burácivý hlas se rozběhne k prvnímu autobusu. Vylosovaný posel přináší důležitou zprávu. Ztratil se Stan Gomolka! A zatím co mladí, dychtiví nočního dobrodružství se rozběhli po parku, Joe vysílá palbu rozkazů.

„Zavolat policii! A také nejbližší nemocnici - pro každý případ...“

V autobusu je živo. Ještě před chvílí klímbali přítomní na svých sedadlech (vždyť už je skoro půlnoc!), anebo zabráněni do svých snů měřili čas starostmi

příštích dnů; teď však odhodili plastiky svého soukromí a hlasitě přetřásají události dnešního večera. Chudák Stan! Možná, že ho ranila mrtvice? Anebo infarkt! Snad leží někde opuštěný a volá o pomoc - a nikdo ho neslyší! Do rána může být po něm....

Cestující se rychle seznamují. Každý má v paměti nějakou historku, co se kdy komu přihodilo, včera, před rokem; každý zná případ úrazu, nemoci, nešťastné náhody. - Zatím ubožák Stan...

A znovu zaburácí hlas blížící se bouře, posel zlých zpráv. „Vždyť jsem to věděl!“ duní to zvenčí autobusu.

„Panička se opila a teď se konečně probírá z opice! A víte co?“ Následuje dramatická pomlka. „Stan je její partner, její dobrý přítel!“ Nová pomlka, škodolibý smích. „Oni se totiž pohádali. Kvůli pití. Stan od ní utekl, bůhví kde je mu konec!“

Stan prý donesl dvě lahve vína a než se vzpamatoval, jeho družka mu je obě vypila. Teď tu sedí zkroušená na chodníku a srdcelomně nařká: možná z bo-

lehlavu, možná nad ztrátou svého přítele.

Najednou je tu mrazivé ticho. Jako když se přes ulici přeženc sněhová bouře. Nálada se změnila mávnutím kouzelné hůlky, několika slovy, která sem byla hozena jako vítězné trumfy.

Něco se v nich vzpříčilo. Zlost a rozhořčení vystřídaly předchozí soucit s postiženým člověkem. Poznali, že je podvedl, napálil, ošidil. Odhodili pospolitost jako chvilkovou slabost, stáhli se do svých ulit naplnění ponižením; vystavení na pranýř vzájemného výsměchu.

„Odvezte nás domů! Teď hned!“

Přece nebudou pro smích cizímu člověku, který nenašel v sobě trochu slušnosti, aby se jim omluvil. Jen ať si trucuje, ať se schovává v závoji noční tmy! Co je nám po něm, ať si ho najde policie!

Dotčené hlasy se ozývají ze všech stran. Chceme domů! Ztratili už trpělivost sami se sebou.

Joe usedne znaveně za volant a nastartuje motor (dnes večer už po třetí!) „Mám já tohle zapotřebí?“ bručí si sám

pro sebe. Už aby byl konec léta a začal školní rok: Tohle je naposled, co jsem jel do města s výpravou. Měl jsem už dávno přestat. Ať si je vozí někdo jiný!“

Kolem půl druhé zastaví autobus na prázdném parkovišti na západním předměstí. Temné stíny se rychle rozcházejí, mizí ve tmě pohlceny ústy přízemních domků.

V cihlovém stavení na konci ulice blikají světélka, bludičky televize. Naproti silueta muže upíjí pivo z plechovky. Hořkne mu v krku; je teplé a nechutné, jako je vzpomínka na dnešní den.

„Pěkně mi to pokazila, ta bláznivá ženská, už j i nechci ani vidět! Pozvu ji, aby se mnou oslavila narozeniny a ona se mi opije!“

Ještě, že dostal ten nápad s taxíkem a jel domů! A nakonec, někdy je lepší být sám. Zítřka oslaví své narozeniny dodatečně s kamarády.

Vylije zbytek zvětralého piva do květináče s africkou fialkou a jde spát.

Vlada Williamsová

Historický krok České republiky do Evropské Unie

Bud' vítána Česká Republiko do velkého soustátí Evropské Unie! Dávný sen o dlouholeté rovnoprávné vnější bezpečnosti se stává konečně skutečností. Tragické události posledního období sta let největších válek v historii - včetně některých pomstychtivých násilných vyhládek a celé řady jiných hodně krvavých místních bojů - vedly k přemýšlení mnohých o lepším uspořádání politických zájmů v dohledné budoucnosti.

Vznik Evropské Unie nám připomíná říši Karla IV. sahající od Severního až po moře Středozemní. Jistota a mír vnějšího zabezpečení silně ovlivňují národní činnost. Tehdejších několik desítek let nám přineslo největší vývoj a zvelebení po mnoha stránkách. Vědy a umění vzkvétaly současně se stavebnictvím zapisující se do našich dějin svými uměleckými výtvoři jako dědictví pro budoucí pokolení. Praha se stávala střediskem tehdejšího kulturního světa i vyhledávaným místem vysokého učení pro všechny okolní národy. Příčinou této nebyvalé tvořivé energie celého národa bylo moudré vedení krále a císaře Karla IV. viditelné v jeho benevolentním vztahu ke druhým, domácím i zahraničním. Sjedený duch národa umožňoval mimořádné zvelebení do takové šíře a výše lidského snažení, známé nám podnes jako „zlatá doba“ našich dějin.

Avšak původním pramenem inspirace k

našemu příštím duchovnímu rozkvětu bylo politické seskupení Velkomoravské říše, která nám dala do vínku nenahraditelné dary pro vývoj kultury a civilizace: Sestavení abecedy a písma srozumitelné tamějším Slovanům a křesťanské náboženství. Nespornou zásluhou sv. Cyrila a Metoděje jsme byli přijati do kruhu civilizovaných národů, k čemu již byli předurčeni Cyrilovým vysokým vzděláním převyšujícím vrstevníky a bohatými zkušenostmi obou ve styku s jinými lidmi různých národů. Křesťanské náboženství utvořilo veliký ohlas mezi všemi pro nové nazírání na svět. Svým učením víry v jednoho Boha, posmrtný život, v rozeznávání dobra od zla a neslýchanou rovnoprávnost všech otrásl tehdejší společnosti do základu. Pravda nám pomáhá rozpoznat dobro od zla. Zakazuje též jakékoliv násilí proti druhým, pomstu, nenávisť, závist a sebepýchu, které jsou pokládány za zdroj nepřátelství mezi jednotlivci i národy. Vedoucím ve společnosti má být uznána jejich zásluha a úcta. Vůdcové v tom viděli utužení své moci, zatím co ostatní - i ti poslední mezi posledními - měli před sebou zářivou naději pro budoucnost. Postupem času vymizely místní bůžkové a modly. Z divokých pohanů se stávali noví lidé hledající vyšší hodnoty pro sebe i jiné.

Pod vlivem odkazu hořejších apoštolů

Evropy nás následovala řada jiných národů, jmenovitě slovanských, které pokračovaly po uvědomělé cestě k lepší budoucnosti jak své tak i jednotlivců. Mnozí lidé, včetně vzdělaných a učených, si dodnes plně neuvědomují opravdový význam tohoto učení, neboť pro soustředěné zaměření na úzké pole činnosti či vědění, zapomínají na to nejdůležitější - boj zla proti dobru. Byl od počátku a bude i po nás až do konce světa. A náboženství dává plán, jak bojovat proti zlu.

Zamezení zahraničního nebezpečí pro nás členstvím v Evropské Unii neznamena konec našim největším obavám. Boj zla proti dobru pokračuje dál. Nebudou-li snad světové války v dohledné době, zlo se objeví v jiné podobě. Terorismus začíná již rádit silou nebyvalou. A skončí-li tato nová hrozba?

Necítíme v sobě uvnitř tento boj nutící nás každodenně k mnohým rozhodnutím mezi dobrem a zlem? Součet těch rozhodnutí, ba dokonce i samo jediné, může mít dalekosáhlé následky pro náš život a budoucnost.

Větší soustředění státních celků jistě umožňuje lepší vnější bezpečí od náhlého přepadení jinými, jak se dělo často v minulosti od sousedů, přátel i nepřátel, ale dává nám výhodu věnovat se více vlastním zájmům, abychom neztratili ten nejdůležitější soubor pro každého jednotlivce: Zlo anebo dobro?

Josef Pavelčík, květen 2004

KAMÍNKY

Čtení na pokračování

Poslední zdařilý útěk z Rovnosti

Jaké bylo moje překvapení začátkem května 1950 v lágru Valka u Norimberku, když jsem se dověděl, že tam přišla skupina uprchlíků z Jáchymova. Byla smluvna schůzka, na které jsem poznal některé kamarády z dolu Rovnost. Josefa Krause jsem znal ještě z civilu z roku 1945. Vasilu Frečku jsem poznal v Jáchymově, bydlel na stejném baráku jako já a večer před mým útekem jsme spolu mluvili. Byli nám též představeni ostatní z party: Miloslav Stránský, Jarda Ebner, Mirek Vítek a bývalý člen pohraniční stráže Orlíček, který převedl Krause a Vítka. Parta se totiž po cestě na západ rozdělila, protože v jedné vesnici narazili na civilní komunistickou hlídku, a tak se stalo, že každý musel na vlastní pěst. Na hranicích vojenská hlídka zastřelila Zdenka, který byl od Domažlic. Ostatním se šťastně podařilo přejít na svobodu.

S Vasilem a Slávou jsem uzavřel opravdu bratrské přátelství, které trvalo až do jejich smrti - Vasilu na Novém Zélandu a Slávy v západním Německu. Dnes už z celé party nezbývá naživu nikdo. Jejich útěk mi popsal jeden z účastníků Miloslav (Sláva) Stránský v dopise, který mi poslal krátce před svou smrtí:

„Náš společný útěk se uskutečnil 25.dubna 1950. Sešli jsme se kolem tří čtvrté na tři odpoledne na narážišti Daniel. Bylo nás šest Vasil, Josef, Sláva, Mirek, Jaroslav a Zdenek. z narážišť Daniel jsme vyrazili větrací šachtou ve směru dolu Svornost, kterou jsem již před tím prozkoumal. Na Svornost jsme dorazili bez jakýchkoli obtíží. Ze Svornosti jsme díky Vasilovi postupovali dál. Ten pomocí ruské řeči a lámané češtiny dostal od trestanců pod povrchem informace, jak se dostat šachtami a komíny na nově otevřený důl Josef. Zde musím poznamenat, že Vasil hrál roli ruského inženýra a zbytek, pět trestanců, byl jeho doprovod. Měli jsme víc štěstí než rozumu a bez pohromy jsme dosáhli důlu Josef. Na dole Josef to šlo dál po žebřících nahoru až k padacím dveřím. Důl Josef totiž neměl fedrovací věž (výťah). Vystupovali jsme po žebřících nahoru ve dvou skupinách. Vprvní skupině byl Vasil, Josef a Mirek a hned za nimi Jaromír, Sláva a Zdenek. Po dosažení padacích dveří udeřil Vasil steigrovským kladívkem do zavřeného poklopu a zařval: „Job tvoju mať, odkryvaj, zděs ruskýj inženýr Vasil.“ No a ten trouba SNB nebo STB v uniformě ozbrojený samopalem mající službu na povrchu u těch padacích dveří měl asi velký respekt k ruské řeči a padací dveře otevřel. To byla samozřejmě nej-větší chyba v jeho policejní kariéře, neboť ruský inženýr Vasil byl ve skutečnosti politický trestanec, Čechoslovák z Podkarpatské Rusi. Na rozloučenou nám tento SNB/STB policista ještě popřál: „Zdař Bůh a čest práci.“ Ještě bych málem zapomněl. Měli jsme při našem

útku dvě steigrovská kladívka - jedno měl Vasil a to druhé Josef. Vykoval nám je jeden z nás, trestanec Kilian, kovář na dole Rovnost. tato dvě kladívka byla na pohled steigrovská kladívka, ale ve skutečnosti velmi ostrá a nebezpečná zbraň a v případě potřeby se jich dalo použít bleskovou akcí i proti člověku ozbrojenému pistolí nebo samopalem. Ale díky Bohu k tomu nedošlo. Tak toto byl náš útěk z Rovnosti, který se opravdu povedl.“

Také jsem se dověděl, jak to vypadalo na Rovnosti po mém útku. Všichni trestanci museli stát dvě hodiny na nástupišti v dešti a sněžení. Já se osobně nepokládám za žádného hrdinu. Hrdinové byli ti, kteří v takových případech pomáhali a nasazovali životy, obzvláště ti, kteří byli ženatí, a kde hrozil postih celých rodin. Takovým lidem, jako byl náš Bedřich Hamer ze Znojma, patří sláva a uznání. To je také důvod, proč jsem o těchto útocích psal. Je bolestné, že i po „sametovém podvodu“ byli tito vlastenci pronásledováni a uráženi. Dnes jsou za hrdiny považováni ti, kteří tomuto podvodu pomáhali. Byli sice věznění, ale ve srovnání s padesátými léty bylo pro ně vězení jako rekreace. A dnes jezdí po světě a sbírají medaile. Je to ostuda.

Karel Švec, Chicago

* * *

Mučedníci v Kartouzích

V letech 1949-51 byl v Československu započat „hon na čarodějnice.“ Nastalo skutečné temno! V rolích jeho inkvizitorů vystupovali estébáci s mučitelstvámi nástroji a metodami. Bylo to o to horší, že zlo konali lidé vlastního národa na bezbranných, kteří se ničím neprovinili, jen měli jiné názory na politiku svého vládce.

Do Kartouz byli odvezeni a na tzv. Sing-Singu věznění tito biskupové: olomoucký Zela Stanislav, spíšský Vojtaššák Jan, řeckokatolický Gojdič Pavol a další. Je mi známo, že byli zapřaháni do pluhu na velké ústavní zahradě, obehnané zdí a ostnatým drátem. Šest vězňů, sedmý držel pluh. Nejvíce měli ve věznici spadeno na Gojdiče. Osobně jsem s biskupy mluvil den po propuštění z jednoroční izolace na Sing-Singu, kde je hladem a nevyspáním mučil sám ředitel věznice Plaček, bývalý cihlářský od firmy Vejnar z Nové Paky.

Velitel korekce strážmistr Fišer mě na chvíli pustil, abych byl na dvoře na vzduchu. Čekal jsem na odvoz do kame-nolomu vápence do Prachovic. Přitom jsem viděl pět na kost vyhublých vězňů nakládat do korb uhlí, ty vozili do zděné místnosti. Ptal jsem se známého vězně Václava Svobody, co je to za lidi. Řekl, že biskupové. Nikdo nablízku nebyl, tak jsem se jich ptal, proč jsou tak zdecimovaní. Dotázaný mi řekl, že rok téměř nespali, že je každou hodinu chodil budit Plaček nebo jeho bratr. Pokaždé se museli hlásit číslem a jménem, což je za rok tak zřídilo. Nic jsem u sebe neměl, jen krabičku partyzánek. Tu jsem jim dal, aby to vyměnili s chodbaři za chléb. Cigareta byla v base devizou - za 1 cigaretu třiceti dekagramový bochníček chleba.

Až později jsem se na Jáchymovsku při rubání ruděnky dozvěděl, že biskup Gojdič zemřel za hrozných podmínek v Leopoldově. Ten Plaček - to nebyl člověk, ale zvíře. Na Velký pátek roku 1949 nechal zničit vnitřek chrámu Panny Marie v Kartouzích včetně cenných obrazů originálů a vyřezávaných zpovědníků, které sem pořídil Valdštejn. Mezi vězni, kteří museli ničit zařízení chrámu, byl i ThDr. Josef Hájek, od kterého jsem se to všechno dozvěděl.

Tito biskupové se pro mne stali svatými. Jsem jedním z posledních, kdo měli možnost s nimi pro mluvit. Nám mladým kněží a biskupové kladli na srdce, přežijeme-li ovšem - abychom o tom psali do katolického tisku - bude-li jaký. Jinak, že budou kameny křičet, co člověk dokáže učinit s druhým člověkem...

*Podle vzpomínek Václava Bureše, vězně č. 13 244
připravil Josef Holan, ČR*

* * *

Modlitba českého legionáře věnovaná všem obětem komunistické zvůle a celému našemu národu

Všemohoucí Bože, Stvořiteli nebe a země,
odpusť všechny hříchy všem zemřelým v Pánu
a dej jim věčný život ve svém nebeském ráji.

Kriste Pane, uzdrav nemocné, ujmi se ubohých nešťastníků
a dej ať lidstvo žije v bratrské shodě
a zachovává Desatero Božích přikázání.

Svatý Václave, Kníže české země,
vypros na Bohu našemu národu požehnání
a mír bez pustošivých válek a bezpráví.

Svatá Matko Krista Vykupitele,
vyslyš moje vroucí prosby,
aby náš národ a jeho všechna příští pokolení
zachovali věrnost Bohu, Kristu a Tobě Bohorodičko.

J.V. Tománek

* * *

Vzpomínka na Josefa Dvořáka

Promovaný pedagog Josef Dvořák se narodil 3.3.1923 v Písku a zde v roce 1943 absolvoval Vyšší lesnickou školu. Když se v té době stupňoval útlak českého národa, byl totálně nasazen na taxační práce do Německa.

Do Československa se vracel z Bavorska pěšky po trase Wendingen - Čerchov. V Písku byl očekáván rodiči, ale byl dvakrát v nebezpečí života a to poprvé ve Wendingenu, kde bydlel. Místo bydliště bylo ostřelováno Američany. Jeho štěstí bylo, že těsně předtím odešel, po návratu našel v troskách pokoje, kde bydlel, jenom šálu, kterou si potom donesl do Čech do Písku. Podruhé to bylo u Klenčí pod Haltravou, kdy americký řidič sanitky Dvořáka do sanitky nevzal, a tím mu zachránil život, protože sám pak v zatáčce havaroval a nehodu nepřežil.

Po osvobození Československa v roce 1945 se mohl vě-

novat lesnickému povolání jako učitel lesnické školy ve Varnsdorfu. Tato škola byla zrušena a a proto začal studovat dálkově pedagogiku. V roce 1958 studium úspěšně ukončil a stal se promovaným pedagogem matematiky a výtvarné výchovy - kreslení.

V Československu byl Josef Dvořák zaměstnán u Městských lesů v Pelhřimově. Po ukončení dálkového studia na Vysoké škole pedagogické se věnoval nejraději malbě zvířat. Jeho oleje reprodukoval časopis „ŽIVA“.

Josef Dvořák nebyl celý život zdrav, a proto přešel jako pedagog na Jindřichohradecko. Dopoledne učil, odpoledne navštěvoval les a dojmy z přírody přenášel do svých kreseb.

V šedesáti letech se jeho choroba zhoršila natolik, že byl v posledních deseti letech většinou upoután na lůžko. Zemřel 27.1.1994 ve svém oblíbeném sídle v Opařanech. Docent Dr.J.Kovářík ,CSc. v článku o Josefu Dvořákovi v časopisu „MYSLIVOST“ 3/2003 uvádí, že zůstal nedoceněn. I to je úděl velkých umělců, že zaslouženého uznání dojdou až po trvalém odchodu.

Dvořákův umělecký projev, inspirovaný přírodou odráží malířův vztah k její kráse. Na svých olejových plátnech se vrací k přírodě, polím, lesům a rybníkům, oživeným zvěří, jež byl stálým obdivovatelem. Nacházel v ní náplň svého uměleckého života, předával nám i dalším generacím její obraz.

Inspiraci svých mysliveckých námětů čerpal ze své dlouholeté praxe myslivce a kynologa a v posledních letech svého zranění jako chalupář na Tábořsku. Přenáší přírodní motivy do uměleckého projevu dnešních dnů a soustřeďuje se při tom na přetvářející se jihočeskou krajinu. V jeho obrazech nacházíme nejen mnoho objektivního, ale i subjektivního, ať jde o dominující útvary přírody jako je les nebo o nejprostší motivy se zvěří. Přibližuje nám naši domovinu a obohacuje nás sváteční intimitou osobního zážitku. Ve svých obrazech se opírá o realistickou formu, barvou spojuje vše v harmonický celek, přehlíží vývojové snahy současných malířských směrů mnoha významností.

Josef Dvořák je dalším výtvarníkem, na kterého je písecká Vyšší lesnická škola hrdá.

Spolužák Dobroslav Goliáš, Děčín, ČR

Z tvorby Josefa Dvořáka

VYDEJTE SE S NÁMI PO STOPÁCH HISTORIE

Moravské Kopanice

Bélókarpatské Kopanice jsou na pomezí mezi Moravou a Slovenskem, na pomezí mezi nespoutanou přírodou a mezi krajinou obydlenou člověkem. Jsou vsutku na pomezí mezi nebem a zemí. Hlad po půdě a touha po větší svobodě přiváděly v průběhu několika staletí do hustých smíšených lesů na úbočí Bílých Karpat obyvatelé z obou stran horského hřebene. Když těžce dobývali z hor půdu pro své živobytí, sotva je zájímalo, jestli jednou někdo bude jejich kraj nazývat krásným. A přesto pomohli vytvořit krajinu, která nás dnes pohladí po duši. Lidé přetvářeli krajinu, ale zároveň s ní žili. Podoba kraje je věrným obrazem tohoto soužití. Každého návštěvníka Moravských Kopanic překvapí pestrost a bohatství zdejší květeny a také zvíře. Moravské Kopanice jsou v tomto směru doslova pokladem.

Během celého vegetačního období lze najít na Kopanicích řadu vzácných rostlin. Brzy na jaře se v lesích objeví záplavy sněženek, na lukách rozkvétají prvosenky jarní. V polovině května se objeví první orchideje - vstavač kukačka a prstnatec bezový. Zvláště tento prstnatec, vyskytující se ve dvou barevných variantách - žluté a nachové - dokáže pokrýt louky Kopanic doslova kobercem svých květů. Později je nahradí vstavače mužský a vojenský, hlavinka horská a pětiprstka žežulník. Výraznými květinami jsou ale i orlíček planý, mečík bahenní nebo lilie zlatohlávek. Na podzim je tu pak možné najít i několik druhů hořců.

Ke Kopanicím neodlučitelně patří i bukové lesy. Nejzajímavější je asi prales na Javořině. Kromě řady rostlin, typických pro lesy Bílých Karpat, jako například česneku medvědího, dymnivky duté nebo kyčelnice cibulkonosné, je tu i plno hub.

Na Kopanicích se můžete potkat s řadou velkých savců. Doma je tu kočka divoká, rys ostrovid, ze slovenských hor se může sem zatoulat vlk nebo i medvěd. Kromě jelení a srnčí zvíře, muflo-

nů a černé zvěře se tu občas objeví i los.

Běžnými druhy šelem jsou liška obecná, kuna skalní a lesní, lasička a tchoř. Běžně se zde vyskytuje i jezevec, je ale velmi plachý. Z dravých ptáků se zde běžně vyskytuje káně lesní, ještěbák lesní a další. Na Kopanicích je možné také spatřit včelojeda lesního, krahulce obecného a někdy i orla křiklavého. Hnízdí zde i čáp černý, stále častěji se zde vyskytuje krkavec velký. Žije zde také celá řada drobných ptáků, na jaře na mnoha místech je slyšet zpěv slavíka obecného.

Duše poetické obdivují na květech celou paletu překrásných pestrobarevných motýlů, vzpomeňme alespoň otakárka fenyklového, jasoně červenoookého a vzácného bělopáska topolového.

Z hmyzu opravdovou vzácností Moravských Kopanic je tesařík alpský, z drobných živočichů pozornost upoutá žába, zvaná kuňka žlutobřichá. Pokud se cítí ohrožena, strne prohnutá do oblouku s předními a zadními končetinami na hřbetě. Snaží se tak nepříteli odradit výrazně žlutou barvou svého břicha.

Historické obce Kopanice

Historickým a kulturním centrem Moravských Kopanic je *Starý Hrozenkov* - jeden z nejvýznamnějších hraničních přechodů mezi Českou a Slovenskou republikou. Do obce Starý Hrozenkov je nejlépe zavítat v době Kopaničářských slavností, které se tu konají každoročně v měsíci červenci. Další zajímavou obcí je *Lopeník*. Nejsnáze můžete poznat zajímavosti obce Lopeník při procházce naučnou stezkou s osmi informačními tabulemi. Stezka je přístupná pěším i cyklistům všech věkových kategorií. Kolem obce *Vápenice* se kdysi těžil vápenec. Krajina kolem obce Vápenice je vyhledávaným letoviskem pro rekreaci jak v letním, tak v zimním období. *Výškovce* je charakteristický kopaničářskými samotami. Lidé zde žijí obklopeni přírodou vzdáleni od civilizace

svým poklidným životem. Výškovce je nejtípičtější kopaničářskou osadou. Jméno další kopaničářské obce s názvem *Žitková* je odvozeno od slova život, který musel být obnovován na tomto území často pustošeném válkami. Zejména při nájezdech Tatarů, Hunů a Kuruců v 16. a 17. století docházelo k likvidaci místních obyvatel. Lidé zde žili skromným životem a tvrdě pracovali, aby si zajistili obživu ze zemědělské činnosti. Na polích, orientovaných k jihu se dařilo pěstovat zejména reň neboli žito seté, pšenici a oves. Nechyběly samozřejmě ani okopaniny a vůbec zelenina všeho druhu, zejména okurky. Ke každému statku patřilo přibližně 4 až 5 hektarů zemědělské půdy. Na zimu bylo také vždy nutno zajistit dostatek sena pro dobytek. Obec Žitkovou obklopují louky s chráněnou květenou. Oproti ostatním kopaničářským obcím je území Žitkové poměrně málo zalesněno a spíše se otevírá slunci. Obec Žitková oplývá mnohými pozoruhodnostmi - vždyť kdo by neslyšel o „bohyních“ z Žitkové, jejichž umění se dědilo. Poslední z nadaných bylinkářek dodnes vykládá sny a věští z vosku, litého do vody.

Moravské Kopanice - obec Žitková

Název Kopanic

Název Kopanic se odvozuje od způsobu zemědělského hospodaření které se v oblasti užívalo. Pěstovaly se zde hlavně okopaniny (brambory, řepa, kořenová zelenina - mrkev, petržel, celer atd.), tedy plodiny, které se okopávaly. Obyvatelům tohoto kraje se říkalo „Kopaničáři“ a oblasti pak „Kopanice“. Celá oblast má bohatou historii. První písemná zmínka např. o Starém Hrozenkově pochází z roku 1261. Obec v té době náležela do majetku kláštera Smilheim ve Vizovicích, který byl založen Smilem ze Strílek na památku vítězství nad skupinou uherských nájezdníků v oblasti Vizovic.

Lidová kultura moravských Kopanic

Oblast moravských Kopanic se vyznačuje starobylostí kulturou. Znalec lidové kultury moravského Slovácka o starohrozenkovském kroji napsal: „Starohrozenkovský kroj je jedním z nejkrásnějších a ze tří oblastí, které se dotýkají našich hranic, nejrozvinutější. Je nejstarožitnější a nejlidovější, prostý, s nejméně výrazným slovanským charakterem. Jeho výšivky znázorňují rostliny, květy, stromy, plody, ptáky a různé předměty, s nimiž hlavně kopaničářské ženy přicházely do styku a jejichž stylizací vytvářely tvarově a barevně se doplňující krásné obrazce.“

Barevnost kopaničářského kroje je laděna převážně do tmavých tónů – černá a červená, modrá. Světlejší barvy se uplatňují spíše jako doplňkové. Typologie výšivky je velmi bohatá, některé druhy se pak vyskytují ještě v několika

variacích. Obecně se tyto výšivky řadí mezi tzv. geometrické.

Kromě zajímavého kroje, výtvarné a hudební kultury jsou Kopanice charakteristické svou slovesností. Hlavním prozaickým žánrem kopaničářské oblasti byla povídka a pověst, které byly vždy v popředí sběratelského zájmu a obecně byly považovány za umělecky nejceněnější žánr lidové slovesnosti.

Pověrečné povídky z Kopanic se vyprávěly o nadpřirozených bytostech jako byli bohyně, vodníci, skřítky, divoženky, strašidla, atd., dále o tajemných chodbách a pokladech. Povídky a pověsti z Kopanic se dotýkají základních hodnot člověka, jeho osudu, života, lásky, budoucnosti i smrti. Také si všímají nejkrásnějších s také méně pěkných lidských vlastností, z nichž lakota patří mezi ty nejhorší...

Vyslechněme si povídku o jednom lakomém gazdovi, která se vypráví na Kopanicích:

„Gazda byl tak lakomý, že svojí vlastní manželce počítal hrách i fazole do hrnce na polévku. Když gazda cítil že umře, neměl strach o svou duši, ale o svoje peníze. Furt spekuloval, kam by je skoval. Ani nepomyslel na to, že po smrti už nebude žádné peníze potřebovat. Nepřál ani svým vlastním děčkám, aby měly lepší život. Proto tajně v rohu stodoly udělal díru a tam všechny své zlatáky ukryl. Nevšimnul si, že jeho dva synové sa dívají z pater stodoly od hambálků. Gazda odešel ze stodoly do izby, lehl si a umřel. Zatím oba synové ve stodole vyhrabali celou hromadu zlatáků. Tyto pak synové zabalili do plachty. Nevšimli si však, že v plachtě je díra a pe-

Kroje moravských Kopanic

níze cestu poztráceli. Ostalo jim jenom pět zlatáků. Nech ale hledali, jak hledali, nenašli už ani jediný. Ale aj tých pět jim stačilo. Byli šikovní do roboty a šetrní, tož sa jim žilo dobre. Dali ze otca aj na modlení, aj když na ně nebyl dobrý...”

Na Kopanicích se žilo skromně. Lidé si tam vážili i bochníku chleba. I když tam nebylo bohatých na majetku, žilo tam mnoho zajímavých, pracovitých lidí s romantickou duší a bohatou fantazií. Čím tvrdší byl život, tím laskavější bylo jejich srdce. Na samotách na Kopanicích žijí lidé v harmonii s přírodou, v pokoji a v míru s hlubokou vírou v srdci, plném naděje, lásky a odpuštění.

*Alena Kovářiková,
Česká republika*

**OBJEDNEJTE SI POLITICKÝ
ČTRNÁCTIDENÍK**

HLASATEL

Nejstarší česky psíci noviny publikované v Americe,
mající své čtenáře po celých USA i jinde.

Servis nezávislých komentářů, zpravodajství
a informací z ČR a z krajanského života.

Pište si o ukázkové číslo zdarma na adresu:

**HLASATEL, 2470 Brunswick Circle, Unit B1
Woodridge, Illinois 60517**

Jerry Jiráček

**Vás zve k poslechu
hudby z naší vlasti**

na rádiové stanici 1450 AM

v neděli v 9.00 am

a v úterý a ve čtvrtek v 9.30 pm

MLADÝM

Špatný den

Každý má čas od času svůj špatný den.
 Nic se nedaří, všechno jde naruby.
 Možná, že jsi už prožil takové dny,
 kdy jsi měl života zrovna po krk
 a nejraději by ses ani neviděl.
 Když se člověku stále nic nedaří,
 když ani na chvíli nezazáří světlo do tmy,
 pak je život opravdu těžký.
 Můžeš prožít i tak temné chvíle v životě,
 že neuvidíš nikde žádné východisko.
 Cítíš se sám a opuštěný.
 Mohou přijít i takové dny zoufalství,
 že bys dokázal proklínat Boha, život i všechny lidi.

V takové situaci nesmíš učinit žádné rozhodnutí.
 Měj trpělivost se sebou samým a čekej,
 až budeš moci spát alespoň trochu jednu noc.
 Věř v Boha, obrať svůj zrak, své srdce k němu.
 I tehdy, když jsi všechny své karty beze zbytku
 prohrál, modli se,
 Bůh má vždy v ruce nějaký trumf!

Útěcha

Život může být těžký, strašně těžký. Život tě může
 zasáhnout v největší hlubině tvé duše.
 V takovém mučivém okamžiku hledá každý člověk útěchu.
 Bez útěchy nemůžeš žít.
 Útěcha však není alkohol, prášky na spaní,
 ani injekce. To jsou prostředky, které tě
 na krátký čas spíše omámí a pak tě vrhnou
 do ještě temnější noci.

Útěcha je jako hojivá mast na hlubokou ránu.
 Útěcha je jako oasa nečekaně nalezená v poušti.
 Oasa oživí tvou důvěru v život.
 Útěcha je jako uklidňující dlaň na tvé hlavě.
 Útěcha je jako mírný obličej někoho v tvé blízkosti,
 kdo rozumí tvým slzám,
 kdo naslouchá tvému utrápenému srdci,
 kdo s tebou zůstane v tvé úzkosti a beznaději
 a kdo ti pomůže vidět zase hvězdy.
 Útěcha je dar Ducha svatého,
 který přichází, jsou-li otevřeny dveře tvé duše,
 a přináší ti další své dary -
pokoj - radost - lásku,
 dary, s kterými můžeš krásné žít!

Humor

Mnoho lidí usilovně pracuje
 na upevnění svého společenského postavení.
 Se smrtelnou vážností pěstují svůj vlastní kult.
 Dřou se jen proto, aby si zachovali svou "fasádu".
 Když je člověk pozoruje, je mu jich nakonec líto.
 Oni postavili na hlavu řád opravdových hodnot.
 Vydali se tak do labyrintu,
 kde současně s velkým bohatstvím
 se pěstuje vědecky a dokonale egoismus,
 prostý jakéhokoliv smyslu pro humor.

Co proti tomu dělat? Kde hledat pomoc?
 Smát se!
 Smát se je zdravé.
 Staráme se vůbec o tuto stránku svého zdraví?
 Smích osvobozuje. Humor zbavuje křečí.
 Svět je náhle úplně jiný.
 Mnoho věcí opravdu není nenahraditelných a veledůležitých.
 S humorem se můžeme usmívat našim vlastním slabostem.
 Humor nás dokáže osvobodit od přehnaných starostí,
 které nám někdy doslova berou dech.
 Humor nám pomůže rozšířit naše srdce,
 zvláště pro ty, s kterými žijeme pod jednou střechou.

* * *

Zasměj se na děti,
 a ony se zasmějí na tebe.
 Zasměj se na dospělé
 a budou se ptát:
 „Co mu je k smíchu?“

*Z knihy Phila Bosmanse: S láskou po celý rok
 Nakladatelství AVE Olomouc 1992*

*Obrázek od Tomáše Podra, osmiletého pravnuka
 našeho dopisovatele Josefa Dolejšího z Písku.*

Faith and Liberty in America: Liberty or License

Under the misused notion of liberty, America is ever so surely moving into a moral abyss. This nation was founded by God-fearing individuals who recognized and were publicly grateful for the blessings that the Almighty Lord bestowed on them and on this country. Recognizing the corrosive effects of state-sponsored religions, they wrote a Constitution that separated church and state. This was done to allow all people to practice the religion of their choice, not to ban religious expression from the public sphere or to prohibit moral standards from being expressed in law. Yet, especially in the last 40 years, the courts have been reinterpreting the Constitution to define new rights that erode the moral norms that form the philosophical underpinnings of this nation, and which have been a part of Judeo-Christian civilization for thousands of years.

In 1965, the Supreme Court declared, in *Griswold v. Connecticut*, that married couples had a constitutional right to use contraceptives. Then in 1972, in *Eisenstadt v. Baird*, that right was extended to unmarried couples. The following year, *Roe v. Wade*, was passed providing women with a right to have an abortion - a practice that began being used in the early stages of pregnancy and was extended to the last moments of delivery and partial birth. Less than a year ago, in June 2003, the Supreme Court, in *Lawrence v. Texas*, decriminalized the private practice of sodomy. A few months later, the Massachusetts Supreme Judicial Court ruled that marriage should not be limited to the union of a man and woman, and that homosexuals have the same right.

What is next in the defining of rights? Where will the erosion of public moral norms end? Will the Courts, in time, rule that consenting individuals have a right to practice prostitution? Adultery? Polygamy and polyandry? Pedophilia? Incest? Bestiality? Such rulings are not

beyond the pale of possibilities. In *Lawrence*, the Supreme Court stated that "liberty gives substantial protection to adult persons in deciding how to conduct their private lives in matters pertaining to sex." But abnormal sexual acts, even if practiced in private, undermine the purity and integrity of the family, which is the basis of all human society.

Liberty must be constrained by moral values, by obedience to a higher set of laws, by recognition of the constraints put forth by God, or it becomes unrestrained license to do anything anyone chooses. With the weakness of human nature, this is an invitation to perversity, whether in individuals or in society. Pope Leo XIII, in his encyclical, *On the Nature of Human Liberty*, wrote that liberty provides a person with the power over one's actions. But the manner in which this power "is exercised is of the greatest moment, inasmuch as on the use that is made of liberty the highest good and the greatest evil alike depend. Man, indeed, is free to obey his reason, to seek moral good, and to strive unswervingly after his last end. Yet he is free also to turn aside to all other things; and, in pursuing the empty semblance of good, to disturb rightful order and to fall headlong into the destruction which he has voluntarily chosen... From this it is manifest that the eternal law of God is the sole standard and rule of human liberty, not only in each individual man, but also in the community and civil society."

The dominion of God over the affairs of men has been recognized from the earliest days of this country. When George Washington took the oath of office on April 30, 1789 as the nation's first President, he offered in his inaugural remarks, "my fervent supplications to that Almighty Being who rules over the universe, who presides in the councils of nations, and whose providential aids can supply every human defect, that

His benediction may consecrate to the liberties and happiness of the people of the United States." No people, Washington added, are more bound to "acknowledge and adore" God than those in the United States, for every step in gaining our independence was marked by Divine Providence. He went on to warn that "we ought to be no less persuaded that the propitious smiles of Heaven can never be expected on a nation that disregards the eternal rules of order and right, which Heaven itself has ordained." Let us work to assure that our nation does not descend into an ignoble future and that God continues to bless our country by proudly practicing our religion, protecting the moral precepts upon which this country was founded, and assuring that the recognition of God and his laws has a place in the public sphere.

Dr. George J. Švejda

Paths of Glory and Tribulations

The armistice which took place on December 8, 1805 after the catastrophic Battle of Austerlitz (Slavkov) was followed by the Peace Treaty of Bratislava (Pressburg). Austria was compelled to surrender recently gained southern principalities and provinces of Venice, Dalmatia, Istria and Tyrols to France and to accept the formation of the Rhine League conceived and controlled by Napoleon.

In August of 1806 Francis II gave up the title of the German/Roman Emperor (re-established by Charlemagne in 800 A.D.). He began to use the title of the 1st Austrian Emperor, Francis I, and the Habsburg monarchy began to use its new heraldic symbol of the two-headed black eagle. Under the protectorate of Napoleon the southern and western German states were united in the so-called Rhine League.

In April of 1809 Austria took advantage of Napoleon's family problems in Spain and declared the 4th Coalition War against France as an ally of England. After the first Napoleon's defeat near Esslingen (in Lower Austria) there followed 2 crucial battles at Walgram and Znojmo which led the Archduke Charles (brother of Francis I) to request an armistice. In July the French armies occupied roughly one third of the Austrian Empire, including southern Moravia. Parenthetically, many French army deserters settled permanently in Bohemia and Moravia, as evidenced by numerous French surnames passed on by several generations of their descendants.

The 36 year old Count Klemens Metternich was appointed the Minister of Foreign Affairs in October of 1809, replacing Count J. P. Stadion who was an unyielding opponent of any peace settlement. Complex negotiations between Austria and France culminated in the Peace of Vienna, signed at Schönbrunn Castle, the temporary residence of victorious Napoleon. The treaty led to further losses of Austrian territories, high war reparations and a vassal rela-

tionship imposed by Napoleon for the duration of 3 years.

In March of 1810 Napoleon married Louise, the daughter of Emperor Francis I, thanks to shrewd diplomatic maneuverings of Count Metternich. One year later Austria declared state bankruptcy, devaluated both paper banknotes and coins down to 1/5 of their value. This way the Austrian government got rid of its horrendous war incurred debts by shifting 80 per cent of its indebtedness to the entire population.

An alliance treaty was signed by Austria and France in March of 1812, once again a result of skillful manipulations of Metternich. In June and July of that year the half a million army of Napoleon invading Russia was supplemented by a 30 thousand Austrian auxiliary force under the command of Count Karl Schwarzenberg. A secret agreement with the Russian Czar Alexander I, however, spared the Austrian soldiers from active battlefield engagement.

In January of 1813 Austria secured an armistice with Russia and tried to end the warfare at the Peace Congress of Prague in the summer of that year. The representatives of Russia, Prussia and France, however, showed no interest in establishing permanent peace.

After the failure of the Prague Peace Congress, Austria succeeded in concluding allied agreements in September and October at Teplice with Prussia, Russia and England and declared its 5th Coalition War against France (1813-1815). Napoleon's troops suffered a minor defeat near Chlumec in August of 1813 and a major defeat in the "Battle of Nations" at Leipzig in October of that year. The Commander-in-chief of the allied armies was once again Count Schwarzenberg while the battle plan was worked out by his Chief of Staff, Field Marshal J. Václav Radecký of Radeč, arguably the foremost Czech military leader of the 19th century. The devastating Battle of Leipzig claimed 40 thousand dead and wounded along with 20

thousand French prisoners of war and 47 thousand casualties of the allied forces.

In March of 1814 the 4 victorious superpowers, Russia, Austria, Prussia and England formed a new political block committed to fighting Napoleon to the end. The Congress of Vienna commenced in September 1814 and was not concluded until June of 1815. Austria regained control of previously lost southern territories and the meeting also settled disputes among the allies by mutually acceptable compromise.

During the late spring of 1815 some 115 thousand Russian troops passed through the lands of the Bohemian Crown to join the allied armies of lands of the 4 superpowers at the small village of Waterloo near Brussels where the final battle of the Napoleonic wars was being fought on June 18, 1815. The 2nd Peace of Paris established in November of 1815 bound the participating nations to protecting Europe from future revolutions. This "Holy Alliance" was unfortunately a mere ideological proclamation.

The period between 1816 and 1842 witnessed growing endeavors to guarantee teaching of the Czech language at secondary schools (gymnasiums) and seminaries, but the government failed to ensure the practice. The discovery of ancient Czech manuscripts in the belfry of the church of St. John the Baptist (Sv. Jan Křtitel) in Dvůr Králové by the philologist Václav Hanka and the subsequent discovery of another similar manuscript in Zelená Hora resulted in a long lasting controversy concerning their authenticity. The pro and con polemics and arguments continued for many decades, engaged numerous experts and critics and remained largely unresolved to this day.

The 19th century will be forever remembered as the era of National Rebirth (Národní obrození), which, through the efforts of the revivalists (buditelé) strove to re-awaken the national consciousness and pride in the Czech heritage. There

were numerous patriots from all walks of life who dedicated their entire lives to this cause. In 1806 Josef Jungmann published the first Czech cultural program in the periodical *Hlasatel*. Within the next few years Jungmann's plan attracted the young generation of revivalists. Josef Dobrovský published the first detailed Czech grammar textbook in 1809. It laid the foundation for the grammatical structure of the modern Czech literary language even though it was written in German. In 1811 Josef Jungmann published the Czech translation of John Milton's *Paradise Lost*, proving beyond any doubt the richness and expressiveness of modern Czech. The establishment of several municipal museums in Moravia led to the founding

of the "Patriotic Museum" (today known as the National Museum) in Prague. Readers' clubs and amateur theater societies reflected early forms of the Czech nationalistic movement in rural areas. By 1820 there were several scientific treatises published which dealt with modern professional terminology in the fields of literature, esthetics, philosophy and the natural sciences. Between 1821 and 1849 the first Czech written scientific magazine *Krok* was being published in Prague by Jan Svatopluk Presl. In 1824 the Estate Theater in Prague began to stage Czech theatrical works on Sundays and holidays. The outstanding poetic work glorifying the concept of Panslavism called *Slávy dcera* was published the same year. In 1826 the Estate Theater produced the premiere of the first original Czech opera *Dráteník* (The Tinker) composed by František Škroup. The Echoes of Russian Songs (*Ohlas písní ruských*), an anthology of Russian ballads was written and published by Ladislav Čelakovský in 1829. In 1834 the premiere performance of the farcical comedy *Fidlovačka*, played at the estate Theater, introduced to the audience the pensive song "Kde domov můj" which many years later became the Czech national anthem. The lyrics were written by Josef Kajetán Tyl and the melody was an original composition by František Škroup. The playwright Tyl later became the first editor of the most popular social periodical of its time called *Květy* (Blossoms).

Karel Hynek Mácha, a talented young poet, first published his lyrical epic *Máj* (May) in 1836. Despite the harsh cri-

tique which Mácha's contemporaries bestowed upon this picturesque poem, *Máj* later became a fundamental oeuvre of Czech romantic poetry. The same year an esteemed historian František Palacký published his first volume of the History of the Czech Nation (at first written in German) and the Slovak born scientist and poet, Pavel Josef Šafařík, published his *Slavic Antiquities* (*Slovanské starožitnosti*). Through the initiative and patriotic fervor of Josef Kajetán Tyl, the first formal ball for the Czech general public was presented in Prague. This social event became a manifestation of the claims and ambitions of the staunch Czech patriots who desired to experience an independent social and cultural life.

The Austrian Emperor Francis I, in frail health for many years, succumbed to pneumonia on March 2, 1835 at the age of 67, after 43 years of reign. He was succeeded by his epileptic and allegedly mentally retarded son Ferdinand who had experienced a heavy shock in 1832 during an assassination attempt. Ferdinand, nicknamed "Dobrotivý" (the Benevolent) ruled in name only; in reality the government was administrated by the State Council made up of Count Metternich, Count Kolowrat, and Archduke Ludwig (Ferdinand's uncle).

Between 1841 and 1871 architect F. Beer reconstructed the south Bohemian castle of Hluboká in the Late Gothic style inspired by the architecture of the English Tudor dynasty. The restored castle Hluboká, an artistic masterpiece, exemplifies in many ways the spirit and the essence of the tempestuous 19th century Romanticism which reached its zenith during the closing decades of that era.

Tony Jandáček

Photo on back page:
The castle of Hluboká

